

naša luč

1984

10

božične šege

Pokristjanjenje Slovencev je mnogo poganskih šeg pregnalo, še več pa jih je prekrilo in jim nadelo krščanski videz. Cerkev je dosti šeg pritegnila v sklop cerkvenega leta in čarodejna sredstva nadomestila z zakramentali. Sčasoma so nekatera obredja iz cerkvenega bogočastja „ponarodela“, tako da jih štejemo med ljudske šege.

MOČ ZELENIJA

Iz predkrščanskih verovanj izhaja tudi pri Slovencih prepričanje, da biva v rastlinskem svetu sploh, pozimi pa zlasti v zimzelenem rastlinju življenjska moč, ki lahko koristi tudi živalim in človeku.

Odtod o zimskem kresu — danes o božiču — šega, da kót v izbi prekrijejo s smrečjem („paradiž“) in da so ponekod pod strop obesili smrečico. Iz nje se je v nemških deželah razvilo „božično drevo“. To se je na slovenskih tleh razširilo na splošno med obema svetovnjima vojnoma.

Iz podobnih nagibov je nastalo tepežkanje, šega, pri kateri dečki, svojčas tudi fantje, s šibami ali spletenimi korobači tepejo odrasle (sprva predvsem dekleta in žene, zdaj pa odrasle sploh), želeč ženskam rodnost, drugim pa čilost in zdravje.

SVETI VEČER

Na zahodnem obrobju slovenskega ozemlja je bil razširjen božični panj, debela klada, ki je morala na sveti večer in pozneje goreti na ognjišču. Že v rimskem cesarstvu je bila znana šega novoletne klade, ki jo je bilo treba žgati na ognjišču v najdaljši noči v letu. Na naših tleh so jo žgali do najnovejših časov po vsem Primorskem in Goriškem. Imenovali so jo panj, pa tudi čok, v Brdih pa čuja. Plapolajoči panj naj bi pomagal „umirajočemu“ soncu do novega življenja. Panju so ponujali delež od večerje, ga polivali z vinom in ga ogovarjali kakor živo bitje. Iz isker, ki so letele od njega, so vedeževali o letini in prireji domačih živali. Dekleta so si obetala poroko, če je panj pregorel pred polnočjo. Ko so iz-

ginila ognjišča, je z njimi izginil tudi panj.

V 18. stoletju so se iz cerkvá po hišah razširile jaslice.

Na stara čarodejna obredja spominja svetovečerno kajenje in kropljenje po hiši in gospodarskih poslopih. Isto obredje se mora ponoviti na drugi sveti večer (pred novim letom) in na tretjega (pred Tremi kralji).

Med raznimi oblikami obrednega pečiva na Slovenskem je posebej znan poprtnik (mižnik, stolnik, župnik ipd.), ki so ga na dobršnem delu našega ozemlja pekli za božič. Božični kruh je bilo treba položiti na mizo in ga pokriti z belim prtom. Odtod ime: pod-prtnik. Na mizi je moral ostati vse „tri božiče“. Družina je jedla tačas ob métrgi za pečjo, kajti miza z obrednim poprtnikom je bila tiste dni posvečena.

Poprtnik je bil ponekod okrašen z drobnimi testenimi plastikami, zlasti ptcami. Na Koroškem nagradijo na mizo „kópo“, to je tri hlebe, razno orodje in porabne predmete. Na Dolenjskem je poprtnik okrašen ob straneh s kitama, na vrhu pa s testenimi ptički ali ovčicami. Po svojem okrasu je čisto nekaj posebnega belokranjski božičnik.

PO BOŽIČU

Svojčas so obiskovali hiše božični koledniki, ki so s petjem predstavljali

Srečna si štalca
ti betlehemska!
Družba nebeška
pri tebi stoji.
In čeprav podrta,
vseповsod odprta:
notri se še Kralj
roditi ne boji.

Srečne ste jasli
ve betlehemske!
Detece revno
na slami leži.
In čeprav lesene
sred' zime ledene:
notri se Zveličar
Jezus sam rodi.

prizore z božično vsebino (pastirji, rojstvo). Pozneje se je božično koledovanje spojilo z novoletnim, oboje pa s trikraljevskim, ki se je najbolj ohranilo.

Na praznik sv. Štefana je deloma še danes ohranjen cerkveni obred blagoslavljanja konj, ki je verjetno prekril neko predkrščansko obredje.

MASKIRANCI

Središče zimske dobe je bil svojčas na Slovenskem začetek novega leta, ki je bil od nekdanj praznik rajnkov. S tem v zvezi so nastala razna obredja, med njimi hrupni obhodi maskirancev v vlogi prednikov. Ti obhodi so se v odročnih krajih v času med božičem in Tremi kralji dolgo ohranili.

Pri nas imamo samo še otéповce v Zgornji Bohinjski dolini. Otéповci so oblečeni v narobe obrnjene kožuhe, prepasani z verigami, obraz pa si zakrivajo s krzneno, včasih platneno krinko, ki ima izrezane odprtine za oči in usta. Ta ali oni si na glavo pritrdi gamsove ali vsaj srnjakove rogove. Vodi jih nenašmljeni „mer“ (francoska beseda za župana, kar spominja na Napoleonove čase), ki v veliko knjigo zapisuje „nova“, za vasovanje godna dekleta, in mu zato pravijo tudi šribar. Z njimi hodi prav tako nenašmljeni godec, harmonikar.

V Stari Fužini stopa na čelu skupine živahni mêtlar, ki z metlo dela red. Sicer pa morajo biti v vsaki skupini oče in mat' (dec in baba), ki je navadno našemljena v nosečnico, pa sin in „ta“ mlada. V Češnjici sta bila med otéповci prvatož, nekaj burkež, in dimnikar, ki je dekleta skušal namazati s sajami.

Otéповci se oglasijo v vsaki hiši in plešejo. Po stari veri prinašajo srečo in dobro letino. Gospodinja jim podari suho klobaso, ki jo „fehtar“ natakne na raženj, palico, pozneje jo pa „trogar“ spravi v vrečo.

Ko otéповci vas obhodijo, se v gostilni razpravijo, gredo po dekleta in sledi zabava.

Po knjigi
SLOVENSKO LJUDSKO IZROČILO

Naslovna stran: NA BOŽIČNEM SEJMU V CELOVCU. (Fotografija je iz knjige: Trenkwalder, Klagenfurt, založba Carinthia, Celovec.)

Krščanstvo je v koreninah slovenskega naroda

Pred kratkim je tržaški škof Bellomi v pogovoru za Celovški zvon izjavil: „V koreninah slovenskega ljudstva je krščanska vera. Če Slovenci hočejo ohraniti svojo identiteto (= narodno podobo) in svojo enotnost, se ne morejo odpovedati tej nenadomestljivi razvojni prvini svojega narodnostnega tkiva“ (Celovški zvon, sept. 1984).

K tej izjavi tržaškega škofa je zapisal Katoliški glas (Gorica-Trst, 11. okt. 1984) med drugim tole:

Po mnenju msgr. Bellomija, ki ni Slovenec, je krščanstvo bistvena sestavina ne samo naše zgodovinske preteklosti, temveč tudi naše kulture, naše narodne biti, dejstva, da smo narod, različen od drugih narodov.

Saj drugače biti ne more, ko smo pa Slovenci stopili med kulturne narode Evrope v moči evangelijskega, v moči krščanstva. Cerkveni ljudje nas niso samo krstili, ampak so nas tudi učili brati in pisati, so ustvarjali umetnostne spomenike v cerkvah in izven njih, prepojili našo ljudsko pesem in pripovedko s krščanskimi prvinami, obogatili našo tradicijo s krščanskimi prazniki, pretekali s krščanskimi vrednotami vso bit slovenskega človeka, tako da tudi tisti, ki sedaj hočejo vse to pretrgati, izbrisati, zanikati, zakopati, sami še vedno sesajo mleko iz krščanskih vrednot, ki so jih umetniško podoživeli in poustvarili naši pesniki in pisatelji. Saj kar je v naši literaturi trajno vrednega, korenini v tradiciji slovenskega ljudstva, ki je in ostane za vedno krščanska.

Tistih marksističnih kulturnikov, ki črpajo samo iz marksizma in nihilizma (= nauka nesmišlja), ne moremo imeti za slovensko kulturo, ker je brez narodnega duha in duše.

Prav v gledanju in vrednotenju človeka in njegove ustvarjalnosti je bistveni razloček med krščansko kulturo in marksistično kulturo. Krščanska kultura gleda v človeku bitje, ki je po svojem bistvu pravno bitje, poklicano k dobroti, poštenosti, zvestobi sebi in Bogu, kot se je razodel v Kristusu. Marksistična kultura pa gleda v človeku le prehodno bitje, nastalo po človekovi volji, določeno, da si samo ustvarja pogoje življenja; človek je neomejen gospodar sebe in družbe; nad njim ni nikogar, kateremu bi dajal odgovor, kot samo družba oziroma partija. Takšnega gledanja na človeka in zato takšne kulture ne moremo sprejeti ne kot kristjani ne kot Slovenci; tudi ne kot ljudje, ki verujemo v človekovo svobodo.

V Sloveniji od zmage revolucije leta 1945 dalje ne moremo govoriti o kakršni krščanski kulturi, ker je tam vsa kultura monopol partije, kot v vseh totalitarnih marksističnih režimih.

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev- ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	400 fran.
Francija	60 fran.
Italija	12.000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gld.
Švedska	60 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštnine v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

kaj je pa domá novega?

GOSPA SVETA na Koroškem, zgodovinsko središče slovenstva, slovenskega krščanstva in slovenskega Marijinega češčenja.

na sploh

SLOVENSKI MORNARJI PRAZNOVALI

Splošna plovba Piran je oktobra slavila 30-letnico obstoja. Začetki pred tridesetimi leti so bili kaj skromni, saj so

takrat imeli le majhno ladjo s 525 tonami nosilnosti. Sedaj pa pluje pod našo zastavo ladjeve s 525.000 tonami nosilnosti. Letni obračun je pokazal, da so imeli povprečno za 100 milijonov poslov v tujini. Najboljši finančni uspeh so zabeležili leta 1981, ko so na tujem zaslužili okoli 40 milijonov

dolarjev. Težave imajo le z gradnjo novih ladij, saj domače ladjedelnice gradijo premalo ladij za visoko morje.

NA SLOVENSKEM PRVI SNEG ŽE SREDI NOVEMBRA

Sneg, ki je začel padati po vsej Sloveniji v noči na 15. november, je povzročil precej nevšečnosti nepripravljenim avtomobilistom. Nekaj časa je bil zaprt mejni prehod na Ljubelju ter cesta med Kranjsko goro in Jesenicami. Na železniški progi Ljubljana—Logatec se je na električnih vodih začel nabirati žled, tako da so vlaki imeli precej zamud.

NI ZANIMANJA ZA VOJAŠKE POKLICE

Dočim se je drugod po državi vpis na vojaške šole povečal letos za 20 odstotkov, pa se je v Sloveniji vpis na srednjo vojaško šolo zmanjšal za 10 odstotkov, na vojaško akademijo pa za 14 odstotkov. Odgovorni za obrambo so razpravljali o tem problemu, in kot vzrok za to zadržanje mladih Slovencev navedli napačno obveščanje o teh poklicih in šolah in njih nesodobno predstavitev mladi generaciji. Zanimanje žensk za vojaško usposabljanje je po enoletnem poizkusu hitro upadlo. Lani se jih je prijavilo 239, letos pa le 55. Le v Bosni in Hercegovini se je letos prijavilo 565 ženskih oseb.

„VREMENARJI“ SO SLAVILI TRIDESETLETNICO

Slovensko meteorološko društvo, najstarejše tovrstno društvo v Jugoslaviji, je v Cankarjevem domu proslavilo to obletnico s strokovnim predavanjem. Ob tej priliki so odprli tudi razstavo o delu in razvoju društva. Društvo prireja letno deset strokovnih srečanj, ki se jih večkrat udeležijo tudi tuji strokovnjaki.

SREČANJE NOVINARJEV V RADENCIH

Društvo novinarjev Slovenije je na letošnjih tradicionalnih Gorjupovih dnevih v Radencih slavilo 40-letnico ustanovitve novinarskega društva. Na shodu so govorili o nekdanjih in sedanjih razmerah v slovenskem novinarstvu.

kaj je pa domá novega?

od tu in tam

GORNJA RADGONA

Oktet Gorenje-Elrad, ki je član delavsko-prosvetnega društva Svoboda, je oktobra slavil petletnico uspešnega delovanja. Oktet vodi že od začetka Karel Korošec. Nastopili so na številnih prireditvah v podjetju in tudi drugod po Sloveniji. Vaje imajo med malicami in enkrat tedensko v orodjarni.

HRASTNIK

Steklarna že nekaj časa izplačuje zelo nizke osebne dohodke, ki pa so se oktobra drastično znižali. V plačilnih zavojnicah je bilo kar 5000 dinarjev manj kot prejšnji mesec. Zato je osemdeset delavcev 14. oktobra za kratek čas štrajkalo. Po razlagi finančne službe je do velike razlike prišlo zaradi popravljenega izračuna osebnih dohodkov in odprave desetodstotnega vročinskega dodatka. Delavcem so obljubili, da bodo v bodoče točnejši in skrbnejši pri obračunu.

IZOLA

Ribiči, zaposleni pri podjetju Riba, so na višku letošnje ribolovne sezone pro-

ti koncu oktobra ulovili dnevno do 80 ton plave ribe in pet ton kakovostne bele ribe — hobotnic, škarpen in ribonov. Polovica ulova so dobile ribarnice po Sloveniji in na Hrvaškem, ostalo pa so prodali na tržaškem trgu, kjer so iztržili okrog šest milijonov lir dnevno. Predstavniki podjetja so pohvalili tudi privatne ribiče, ki imajo kooperantske pogodbe z Ribo, saj so s svojim ulovom prispevali k temu uspehu slovenskih ribičev.

CELOVEC je narodno, kulturno, cerkveno in politično upravno središče koroških Slovencev v Avstriji.

KOSTANJEVICA NA KRKI

„Dolenjske Benetke“, kot ta kraj imenujejo njegovi ljubitelji, so svoj krajevni praznik proslavile s tradicionalnim, letos že četrtem tekom po ulicah. Zanimive prireditve se je udeležilo nad 200

(dalje na strani 9)

skozi stisnjene zobe se je težko smejati

KO JE BIL MAJHEN, JE IMEL V USTIH DUDO. POZNEJE ŽVEČILNI GUMI. SEDAJ IMA V USTIH POLNO FRAZ.

Začnimo se kôpati v znoju, da bomo manj tonili v dolgovich.

POLOŽAJ POČASI SPOMINJA NA VZVRATNO VOŽNJO PO ENOSMERNI CESTI.

Zakon. Dopolnilo. Sprememba. Dopolnilo spremembe. Sprememba dopolnila. Dopolnilo dopolnila. Sprememba spremembe. Zmota. Alarm. Zamenjava. Nov zakon. lfd.

PRED NAMI JE ZIMA IN ŠE MARSIKAJ DRUGEGA.

Kdor pravi, da je žejen, laže. Voda nam kar naprej teče v grlo.

SMERI SO JASNE, RAZVOJA PA OD NIKODER.

Svobodo najlaže občutiš, če ti jo dodeljujejo po dozah.

PRAVICA V ROKAH MOČNEJŠEGA JE VEDNO KRIVICA.

Sedanost je čas, v katerem načrtujemo, kako bomo v prihodnosti obvladali preteklost.

PRETEKLOST JE IMELA SIJAJNO PRIHODNOST.

Po PAVLIHU

BOŽIČNA IN NOVOLETNA MISEL

I.

Tudi kdor vzame Betlehem kot mit, kot pravljico, mora priznati njegovo edinstveno očarljivost: kakšna ljubezniva razpetost med ponižno zemeljskostjo in med kozmičnim veličastjem, od pastirjev do angelov, v gloriji jutrovske noči!

Znotraj tega pesniškega okvira, ki je navdihnil krščanski domišljiji jaslice, ostaja strahotni realizem samega hleva. Ki ni hlev iz plastike z idilično planinsko streho, z ležiščem iz zlikanih slamic, s skrito električno žarnico, ki obliva notranjščino s sanjsko barvasto svetlobo. To je čisto resničen palestinski hlev, s katerim je hotel božji dojenček uresničiti pred tridesetimi leti blagor, ki ga je pozneje sporočil v govoru na gori: „Blagor ubogim!“

Tako betlehemsko rojstvo kakor ta evangeljski blagor ostajata za svet kot izziv. Za katerikoli svet ne glede na njegovo civilizacijsko stopnjo, posebno izzivalen pa za dobo, ki se sama ne brez samovšečnosti imenuje potrošniška. Saj je mit potrošnje na samem antipodu blagra ubogih.

II.

Še en obhod našega planeta okrog sonca: še en korak proti srhljivi meji drugega tisočletja: še eno novo leto.

Z njim še enkrat vrtinec papirja, popisanega z več ali manj standardnimi voščili: posebno za ti-

sto zdravje, ki ga je tako strašno malo, v tej dobi infarkta in raka. Za nekaj dni se ukrade v pisemski slog nekakšen pravljичni odtenek: skoraj izgubljena vera v neki možni raj na zemlji.

In vendar prav vsi vemo, kako se človeštvo bliža temu raju, med eno in drugo bližnje- ali daljnovzhodno krizo, med enim in drugim mračnim diktatorskim udarom. Prav vsi vemo, kako malo je človeku mogoče. Kako nam večkrat ni mogoča niti gola beseda.

Toda tudi v tem primeru, v primeru popolne nemoči ostaja ena možnost: želja po dobrem. In kakor je želja po zlu energija, ki se jo z mračno plodnostjo vpleta v igro veselja, tako tudi želja po dobrem ne gre v izgubo: tudi želja po dobrem je energija, ki se izžareva preko človeka in preko časa.

Zato si vsaj želimo dobro, če ne moremo več kot to. Čim več dobrega na svetu, ki ga ima tako malo.

Tej naši zemlji, zmeraj manjši sredi koordinat Pionirjev in Sputnikov, da bi ji bilo ohranjeno vsaj tisto nekaj miru, kar ga še uživa.

Ljudem, da bi spoznavali, da je tudi za materialni napredek nujno priznavanje pravic duha.

Sonarodnjakom doma, v zamejstvu in zdomstvu, da bi si utrdili vero v žlahtni smisel zvestobe slovenski narodni družini.

(Iz Mladike)

vsi,

ki imamo v slovenskem zdomstvu posebno skrb za dušno pastirstvo svojih rojakov (duhovniki, diakoni, farne pomočnice in pomočniki, socialne delavke in delavci)

želimo iz vsega srca

za praznik Gospodovega rojstva

vsem bravkam in bravcem „naše luči“

veliko božičnega miru, globokega zadovoljstva in čistega veselja!

Advent

Na milijone ljudi živi še v nekakšnem predkrščanskem adventu. Zunaj na mrazu sedijo in čakajo. Pramen svetlobe skozi lino v vratih izdaja luč in toploto. Toda nihče ne potrka. In tudi nikogar ni, ki bi jih opogumil, da naj vstopijo.

Sv. Miklavž je res svetnik

Kar pogosto se mi zgodi, da me kdo od znancev ob pogledu na Mojca, Jerneja in Boštjana začne blagrovati, češ — joj, kako hitro so zrastle, še malo, pa bodo vsi trije samostojni in pri pameti, ti pa na konju! Jaz sicer kimam, vendar nisem tako prepričana. Ja, manj pranja in ločenih menujev bo morda res, skrbi in živčne napetosti pa ne verjamem. Če samo pomislim, koliko več živcev me je stal Miklavžev god letos v primeri z lanskim letom! In vse zato, ker otroci odraščajo in „prihajajo k pameti“!

Še mesec dni pred sv. Miklavžem ni nič kazalo na to, da bi imela Mojca kakšne dvome o verodostojnosti tega dobrotnika otroškega sveta. Nekaj dni pred Miklavževim godom mi pa reče: „Veš, kaj mi je rekel David? Da Miklavž ne „esištira“.“ Od presenečenja sem nekaj sekund oklevala, potem pa malo farizejsko obšla problem: „Kako ne „esištira“! Sv. Miklavž je res živel na svetu in bil tako dober, da je postal svetnik. Vidiš, tu v koledarju je zgodba o njem.“ Zaenkrat je bila potolažena.

Čez dva dni je prišla vsa potlačena iz šole. Ni in ni hotela povedati, kaj ji je, končno pa je bruhnilo iz nje: „Poglej!“ In privlekla je iz torbe zvezek in ga odprla:

„Narek.

Sv. Miklavž je bil v svojem življenju zelo radodaren škof. V spomin nanj starši še danes na njegov god obdarujejo svoje otroke z igračami, sladkarijami in potrebščinami.“

„Vidiš! In ti si me imela za norca in si se mi lagala!“ je obupano zajokala, da sem jo kar obnemela gledala. Hvala Bogu, je prišel On v mojo obrambo: „Mojca, mama se ti ni lagala. Sv. Miklavž je res svetnik. Majhni otroci verjamejo, da jim on prinaša darila, ti si pa zdaj že tako velika, da veš, da jih priskrbijo starši in jih v Miklavževem imenu dajejo otrokom. Jernej in Boštjan pa še nista dovolj velika, zato jima ne smeš ničesar povedati.“

Začuda hitro se je potolažila in bila nadvse ponosna na svojo prednost pred bratema. A vsakokrat, ko je tiste dni kdo omenil sv. Miklavža, je začela delati čudne obra-

Darila, ki nič ne stanejo

Prijazen obraz in vesel nasmešek za vse, ki se vsak dan mučijo z nami.

Obzirna zadržanost, kadar drugi delajo napake, ki bi se tudi nam lahko primerile.

Hvaležnost za še tako drobno uslugo, ki nam jo stori bližnji.

Pohvala za otroke, da ne bi bili zgolj predmet našega vodenja.

Posluh za vse, ki so žalostni.

Potpežljivost z nadležneži in vsiljivci.

Iskreno **obžalovanje** za storjeno krivico.

Priznanje lastnih slabosti.

ze in mi mežikati, češ: „Medve že veva, kako je s to stvarjo!“, da nisem vedela, ali bi se jezila ali smejala.

Seveda smo morali na miklavževanje v Dom. Tam so vsi trije kar tekmovali, kdo me bo spravil v slabšo voljo. Mojca se je pred začetkom sprehajala gor in dol po dvorani s svojimi sošolkami, se hihitala in jih spraševala: „Bogve, kdo bo sv. Miklavž, a?“ ... Jernej se me je držal kot klop in trdil, da on že ne bo šel na oder k Miklavžu ... Boštjan mi je, medtem ko sem pregovarjala Jerneja, ušel; ko pa je ugasnila luč, se je začel jokati in klicati „mama“. V temi sem šla za njegovim glasom in ga končno našla ter utišala. Nekaj časa so potem vsi trije napeto gledali Miklavža, angelčka in parklje ter otroke, ki jih je Miklavž poklical. Kmalu pa se je Boštjan začel dolgočasiti in svojo pozornost je usmeril v gospo, ki je sedela pred nami, oziroma v njeno zadrgo, ki se je svetila v temi. Naenkrat je stegnil roko, se je dotaknil in zadrgra je

(dalje na str. 7)

BOŽIČNO PISMO

Dragi brat!

Dovoli, da ti pošljem teh nekaj vrstic ob božiču in novem letu.

Katera smer je prava? Ali je sploh kje kakšna resnica? V čem je smisel? Pa človeška sreča?

Kakšna vprašanja! Vprašanja, ki zadevajo v bistvo življenja. Pa odgovori nanja? Ali morda celo odgovor, ki bi veljal za vse ljudi in za vse čase?

Ne vem . . . In vseh tistih „prerokov“, ki pravijo, da „imajo“ tak odgovor, ne maram več poslušati. Pa tudi sam nočem biti tak „prerok“. Nočem biti eden tistih, ki prodajajo resnico že izdelano in zavito v celofan.

Zato, dragi brat, v tem redkem mirnem presledku med enim in drugim letom ne išči resnice, ki bi ti jo kdo lahko ponudil, in tudi ne skušaj v obupu zabiti časa pred televizorjem ali v praznih zabavah. Zapri oči v tišini . . . Bodi vsaj nekaj časa samo ti. Kajti resnica, ki jo iščeš in po kateri hrepeniš, ni v zunanjem trušču ne v zabavah in ne v vznemirljivih filozofskih sistemih. Ne letaj za njo in pred samim seboj, kajti resnica je v TEBI! Izrgaj se „svetu“ in „življenju“ in ne dovoli, da bi se igrala s teboj. Poglej si v dno duše! Sodi sam sebi. In očisti se sam . . . Mnogi ti bodo govorili to in ono — nihče pa ti ne bo zares pomagal, nihče te ne bo zares osrečil.

Iz svojega grenkega življenja, iz ponižanj in razžaljenj si ustvari svoj svet. Lep, čist, nesebičen in resničen svet. V njem naj imajo stvari in ljudje pravo barvo. Pa tudi sam se postavi na pravo mesto. In nikoli ne dovoli, da bi ti kdorkoli uničil ta svet.

Nobeno obhajilo te ne očisti in te ne dvigne, če se ne očistiš in ne dvigneš sam. Dvigni se nad bedo zmaterializiranega porabništva, nad uživaštvo in prostaštvo, nad površnost in krivičnost, nad samoljubje in krutost. Postani močan. Ne tako, da bi drugim zavidal njihovo srečo in jih sovražil; postani močan tako, da boš vse ljubil in vse odpuščal.

Sreča se ne da kupiti in ne prigoljufati — srečo si kuje vsakdo sam s svojim načinom življenja. Vsako življenje se samo prekolne ali odreši.

Lep pozdrav!

Tvoj brat

**V vsakem izmed nas je brezno, ki ga more
izpolniti samo Bog.**

B. Pascal

KRIKA CERKVE

Krščanska vera ni vera slepe vdano-
sti v usodo in tudi ni vera slepe po-
korščine, ne kaki avtoriteti niti ne Bo-
gu. Vera v Boga na Kristusov način je
vera svobodnih ljudi, ki nas je za to
svobodo pridobil On (Gal 5, 1). V luči
te svobode čuti veren človek — tudi
veren na katoliški način — dolžnost,
da si neprenehoma pridržuje pravico
do kritike sebe in svojega okolja. Za to
najde utemeljitev že v svetem pismu
stare zaveze, ko so Izraelci godrnjali
zoper Boga in Mojzesa (2 Mojz, 2-3),
še bolj pa v novi zavezi pri apostolu
Pavlu, ki se je odkrito postavil po robu
prvemu papežu Petru, ker si je bil
zaslužil grajo v zvezi z judovskimi
predpisi glede čistih in nečistih jedi
(Gal 2, 11), ali ko govori o daru razlo-
čevanja darov (1 Kor 12, 10) ali ko
opominja: Duha ne ugašajte, preroko-
vanja ne zaničujte, vse pa preskušajte,
kar je dobro, ohranite (1 Tes 5, 20-
22).

Danes je čas kritike in kritiziranja
tudi v Cerkvi. Koncil je prenesel po-
udarek od avtoritete na lastno odločitev
vsakega posameznika in na soodloča-
nje tudi v verskih in zlasti cerkvenih
vprašanjih. Prva leta po koncilu je kar
mrgolelo raznih oporekovalcev —
kontestatorjev, ki jim je koncil razvezal je-
zik in jim dal možnost, da javno in
brez strahu povedo svoje mnenje, ne
da bi jih pri tem zadele cerkvene ka-
zni. Sedaj se je vsa stvar že malo u-
mirila, kritika pa je ostala in se
„razlezla“ na skoraj vse ude Cerkve.
Kritizira se vse: od Boga samega prek
cerkvene ustanove in njenih nosilcev
do zadnjega zidaka novo postavljenih
liturgičnih prostorov. Kakor epidemija
se je ob zdravi in potrebni kritiki razši-
rilo jalovo in škodljivo kritikastrstvo.
Kritikaster je zavrt človek, ki je obupal
nad seboj in nad drugimi, pa s svojo
vsiljivo „prepričevalnostjo“ lahko mar-
sikomu škoduje, mu vzame polet in
veselje do dela.

Katera kritika je torej zdrava, kon-
struktivna, in katera je boleсна,
škodljiva, kritikastrska?

1. Zdrava kritika temelji na samokri-
tiki. Vsak revolucionar mora najprej
prečistiti samega sebe in izpeljati revo-
lucijo v sebi. Kristus imenuje ta proces
spreobrnjenje. Kritik, ki se je prej pre-
čistil s samokritiko (spreobrnjenjem),
bolj kot z besedami kritizira z delom in
življenjem.

Nasprotje te kritike je kritika brez
samokritike. To je gospodovalna, sa-
mopašna kritika, ki odbija na prvi po-
gled. Kristus je nosilce take kritike
imenoval farizeje, ki iščejo iver v oče-
su svojega brata, bruna v lastnem oče-
su pa ne vidijo.

2. Zdrava kritika temelji na poznanju
stvari, ki jo kritizira. Profesor lahko
kritično oceni izdelek svojega učenca,
ker snov nedvomno bolje obvlada. Le
čevlje sodi naj kopitar!

Kot nasprotje tej kritiki naj rabi pri-
mer kritika vere s strani predmetne
učiteljice (biologije), ki v imenu evolu-
cije pred svojimi učenci slavi zmago
nad „bajkami“ svetega pisma in Cer-
kve, medtem ko ima v zakladnici svoje-
ga verskega znanja iz otroštva še ved-
no ohranjenega Boga z dolgo brado,
obdanega z zaprašeni angelčki brez
trupov, ki „vendar vsebujejo življenjs-
ko pomembne organe“... Tudi Iz-
raelci v stari zavezi so mrmrali zoper
Boga, o katerem so imeli tako človeške
predstave.

3. Zdrava kritika je dialoška. Zna
najprej prisluhniti tistemu, ki ga kritizi-
ra, ga spoštuje kot svobodno osebnost
in je sprejemljiva tudi za nasprotno do-
kaze ter se ne ustraši priznati, da se

je — če se je — zmotila. Vsi grehi so
po Jezusovih besedah odpustljivi —
razen grehov proti Svetemu Duhu. To
so grehi zakrnjenosti v zlu. Treba je
iskati dialog s kritiziranim, še preden
izrečemo kritiko, in ostati v dialogu tu-
di takrat, ko kritiko izrekamo. Skupno
s tistim, ki ga kritiziramo, moramo is-
kati možnost spremembe v njegovem
zadržanju. Mora pa tudi kritizirani is-
kati dialog s svojim kritikom. Ampak
za kaj takega je potrebno veliko člo-
veške moči in močna vera.

Nasprotje dialoške kritike je prepir,
obrekovanje, sovraštvo, vojna.

4. Zdrava kritika je konstruktivna.
gradi. Namesto manjše vrednote po-
stavlja večjo vrednoto, namesto us-
pešnega načina še bolj uspešen na-
čin.

Nasprotje te kritike je uničevalna,
razdiralna, destruktivna kritika. Ta kri-
tika ne izbira ne sredstev ne besed, je
brezobzirna, prostaška, surova, lažna.
Katoliška Cerkev je v preteklosti pre-
malo gojila konstruktivno kritiko v svo-
jem prostoru, zato je na njeno mesto
od zunaj stopila uničevalna kritika. Za
naš čas in prostor je najbolj značilen
primer uničevalne kritike marksistična
kritika Cerkve.

5. Kot zadnji in najvišji primer zdra-
ve kritike naj navedemo prijateljsko
kritiko, to je najplemenitejša kritika, o-
čiščena vseh negativnih primesi in u-
činkov. Ta kritika je skoraj redno mo-
goča le med dvema prijateljema, dobri-
ma zakoncema, ki si lahko brez strahu
v obraz povesta napake. Taka kritika
je govoto redka, kar ni nič čudnega —
biseri so redki in prav zato še toliko

(dalje na str. 8)

Sv. Miklavž je res svetnik (nadaljevanje s 5. strani)

zdrknila navzdol, gospa pa se ogor-
čeno obrnila. Boštjan se je ustrašil
in začel tuliti. Kot nalašč je prav te-
daj poklical Miklavž Jerneja in
Boštjana. In takoj se je spustil v
jok še Jernej, tva da sem morala
vleči na oder dva tuleča in upirajo-
ča se mulca...

Ko smo se vračali iz Doma, so
vsi trije tiščali v rokah vsake svoje
darilo, ne da bi jih količkaj pekla
vest zaradi prejšnjega obnašanja.

Pa se oglasi Jernej: „Veš, kaj je re-
kla Mojca? Da je bil Miklavž očka
od Roberta!“ „Presneta punca, da
ne more držati jezika! Kaj pa zdaj?“
mi je šlo skozi možgane in s pogle-
dom sem upepelila Mojco, ki me je
vsa bleda gledala.

Pa je Jernej pomiril duhove: „Kot
da bi bil Robertov očka tako bogat,
da bi lahko prinesel darila vsem
otrokom!“

In zaupanje v sv. Miklavža je bilo
rešeno.

ONA
(Iz Mladike)

*Dva atoma sta se združila v molekulo. Naključje?
V milijardah let razvoja se je razvilo življenje. Naključje?
Vsak dan se rodi in ugasne na tisoče življenj. Naključje?*

*Preveč lep je sončni zahod, da bi bilo to naključje.
Preveč nežna je materina roka, ko me zbudi, da bi bilo to naključje.
Preveč sem premišljeval o Bogu, da bi bilo to naključje.*

Primož

Življenjska vera

Danes večkrat slišimo, kako poudarjajo, češ da je vera privatna zadeva. Kaj naj rečemo k temu? Drži, da je vera najgloblja osebna zadeva, ki sega v korenino človekovega bistva. Človek je svoboden, da veruje, da Kristusa sprejme ali ne. Vera se ne da izsiliti. Vsak človek se sam prostovoljno odloči za Boga ali proti Njemu, seveda bo za svojo odločitev odgovarjal. Nikakor pa ne drži, da bi smel pokazati svojo vernost samo v cerkvi ali kvečjemu še doma med štirimi stenami stanovanja. Kristjan mora biti nedelje-

na, celovita osebnost. Znana je Jezusova beseda, ki še vedno velja: „Vsakega, kdor mene prizna pred ljudmi, bo tudi Sin človekov priznal pred božjimi angeli; kdor pa mene zataji pred ljudmi, bo zatajen pred božjimi angeli.“ (Lk, 12, 8-9) Od svojih učencev terja Gospod, da naj bodo sol zemlje in luč sveta. „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih.“ (Mt 5, 16)

Že človeško gledano je strah pred ljudmi velika osebna napaka, ki verujočega v obeh drugače mislečih ponižuje. Pa ni tako redko slišati tole opravičilo: „Saj bi hodil k maši ob nedeljah, ko bi hodili tudi drugi možakraji. Tako pa me je sram, da bi bil bela vrana.“ Žalostno je, da so prav možje

najmanj moški, najmanj trdni, ko gre za versko prakso. So pravo nasprotje Janeza Krstnika; trs so, ki ga veter maje — pred vsakim vetrčkom se pripogibajo.

Če danes pri tolikih kristjanih vera izginja, je to logična posledica nezadostne verske prakse. Francoski pregovor prvi: „Živi, kakor veruješ, sicer boš kmalu veroval, kakor živiš.“ Razkorak ali razklanost med teorijo in prakso, med vero in življenjem je mučen, nelogičen, nevzdržen. Če vera ni toliko močna, da prevaga in potegne življenje na svojo stran, potem je praktični ateizem toliko močan, da preobrne tudi miselnost v brezverstvo.

(Iz predavanja koprskega škofa dr. Janeza Jenka)

*Daj nam željo,
da bomo i s k a l i Tvojo Besedo!*

*Daj nam luč,
da bomo n a š l i Tvojo Besedo!*

*Daj nam duha,
da bomo v e r o v a l i v Tvojo Besedo!*

*Daj nam moči,
da bomo ž i v e l i Tvojo Besedo!*

Če bi bil obtožen, da si kristjan, ali bi bilo za to dovolj dokazov?

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

JAVNA TRIBUNA O SVOBODI RAZUMNIŠKEGA DELA

Etiketo disidentstva zadnje čase najpogosteje lepijo na čelo humanistične inteligence (= razumnikov, ki se zavzemajo za človekovo svobodo), češ da rovari proti samoupravljanju, kriči zahteve po spremembah političnega sistema in meče polena pod noge stabilizacijskim prizadevanjem.

... mnogi opozarjajo, da imamo žal vse preveč omejitev. Sklicujejo se na aretacijo 28 ljudi in ukinitve t. i. svobodne univerze v Beogradu, politični proces zoper Vojislava Šešlja, najavljeno in zavlačevano sojenje proti šestertici Beograjčanov, zaplembe časopisov in prepovedi knjig.

Za vse te dogodke je značilno, da jih je (bolj ali manj) spremljal molk sredstev javnega obveščanja. Ravno molk o političnih procesih je bil povod, da sta upravna odbora slovenskega filozofskega društva in slovenskega sociološkega društva sklicala javno tribuno z naslovom *Intelektualno delo in svoboda*.

Da je bil že skrajni čas, da se spregovori o teh stvareh, je pokazala nabito polna dvorana (več kot 300 ljudi). Ne le, da ni bilo več prostega sedeža, tudi „stojišč“ je zmanjkalo in nekateri so morali ostati pred vrati. In kakor je bilo videti iz razpleta javne tribune, ljudje niso prišli iz radovednosti, temveč zato, da odkrito izrazijo nezadovoljstvo z zaprtji, zaplembami, omejevanji in krčenjem svobode intelektualnega dela.

Ena od tém, okoli katere je bilo na javni tribuni največ govora, je pravni vidik političnih procesov. Ustava zagotavlja svobodo mišljenja, pravo pa naj to svobodo varuje in na drugi strani sankcionira (= kaznuje) njeno kršenje. V praksi ni tako, posebej zadnje čase ne, ko je na dnevnem redu vse več omejevanja in političnih procesov. Pa ne le zaradi prakse kot take, temveč predvsem zaradi „slabega“ kazenskega zakonika. Javna tribuna je posebej opozorila na 133. člen kazenskega zakonika, ki govori o sovražni propagandi. Ta člen, ki je tako splošen, da je vanj mogoče stlačiti vse in vsakogar, je bil kamen spotike že na skopskem zasedanju pravnikov. Podobno je tudi z drugimi členi, na primer členoma 114 (po tem je bil obsojen Šešelj) in 118.

Problem je tudi neodvisnost sodišč, ki jo zagotavlja ustava. V vseh zadnjih političnih procesih smo bili priče obilnega vplivanja na sodišča. Koliko so sodišča temu vplivu podlegla, je težko ugotoviti, dejstvo pa je, da je bilo takó v sarajevskem kot v beograjskem primeru že pred sojenjem izrečnega veliko obremenilnega za obtožence — največkrat z visokih političnih položajev.

Udeleženci javne tribune so opozorili, da ni slab in ohlapen le kazenski zakonik, temveč tudi drugi zakoni. Omenili so zakon o javnem obveščanju, ki v enem od členov navaja, da se lahko časopis prepove, če objavlja neresnične in alarmantne vesti, ki ogrožajo oziroma bi lahko vznemirile javnost in povzročile slabo razpoloženje pri ljudeh. Po tej logiki bi morali zapleniti *Delo* vsakič, ko piše o podražitvah.

Na VOGLU nad Bohinjsko kotlino so odlična smučišča. Ob zgornji postaji žičnice sta brunarici Burja in Murka.

(nadaljevanje s strani 3)

tekačev in tekačic iz vse Dolenjske. Pomerili so se v 17 tekmovalnih kategorijah. Prvo mesto je osvojila skupina učencev kostanjeviške osnovne šole.

KOSTANJEVICA NA KRKI

Jamarski klub je letos odprl prenovljeno Kostanjeviško jamo. Kapniška jama je dolga 438 metrov, prvokrat pa so jo za turistični obisk odprli leta 1971. Zaradi propadanja lesenih mostov so morali jamo pred letom dni zapreti. Za obnovo so porabili več kot milijon starih dinarjev. Jama dopolnjuje turistično podobo pokrajine pod Gorjanci.

KRANJ

Elektro Gorenjska je obnovila hidroelektrarno na Kokri tik pred izlivom v Savo. Obnovitvena dela so stala 15 milijonov dinarjev. Obnovljena elektrarna bo proizvedla milijon kilovatnih ur na leto. Isti dan so v elektrarni Sava proslavili 60-letnico njenega obstoja. Odkrili so spominsko ploščo in podelili več odlikovanj zvestim sodelavcem. Novembra so odprli tudi center za nadzor in vodenje vseh desetih majhnih hidroelektrarn na Gorenjskem.

KRANJ

Gospodarski položaj v podjetju Telekomunikacije se je v jeseni zelo poslab-

Z vrsto naših zakonov je tako, da jih je lahko prirejati potrebam dnevne politike. Vprašanje takih zakonskih postavk je temeljno vprašanje zakonitosti nasploh. Dober primer tega, kaj vse lahko pride v zakone, navaja Peču-ljič v 87. številki *Intervjuja*. V osnutek novega zakona o usmerjenem izobraževanju je prišel tudi „postopek“, po katerem bi lahko vodstvo šole pošiljalo učitelje na preglede v psihiatrično bolnišnico. Učitelja s „pozitivnim“ izvidom bi lahko potem premestili na katerokoli delovno mesto. Kako je mogoče, da se kaj takega znajde v zakonu?

Praksa kaže, da Slovenija ne pozna političnih procesov, kakršne imajo v Sarajevu in Beogradu, kljub temu pa obstajajo prepovedi in omejevanja (npr. zaplembe *Tribune*, obtožnice proti novinarjem in urednikom tega študentskega časopisa, [samo]cenzura v novinarstvu itd.). Kljub očitnim razlikam, so dodali udeleženci, pa ima vsa država enoten kazenski zakonik, z istimi členi 114, 118, 133, raztegljivimi kot žvečilni gumi. Dokler ne pride do spremembe (ali celó odstranitve) teh členov, ki so prepisani iz sovjetskega zakonika, občani ne bodo varni pred zrežiranimi in napihnjenimi političnimi procesi.

Z vsakim omejevanjem, od zaviranja uvoza literature do uvedbe depozita, se člen za členom kujejo verige okoli svobodnega mišljenja. . . . kot je dobesedno dejal eden od udeležencév: Sporni člen 114 nam ne dela slave navzven. V „primeru Šešelja“ je šlo v bistvu za zlorabo zakona, po tem členu ga gotovo ne bi smeli obsoditi.

Politični procesi namesto enakopravnega dialoga ali boja mnenj, niso ravno „kulturno premikanje“. Ta „kultura premikanja“ je pri nas zadnja leta močno nazadovala. Zdi se, so dejali na javni tribuni, kot da bi se norčevali iz pojmov svoboda, demokracija, in kot da bi podcenjevali politične zapornike, gladovne stavke . . .

Vsi dogodki okoli omejevanja svobode intelektualnega dela in svobode mišljenja so le znanivec politične in ekonomske krize, v katero je zašla naša družba. So vrh ledene gore v neki pozicijski vojni, ki traja že dalj časa, je dejal eden od prisotnih. V tej ledeni gori sta tudi usmerjeno izobraževanje in deloma skorajšnja reforma univerze, pojava, v katerih se skriva anti-intelektualizem (= nasprotovanje razumniškemu delu), dosti bolj nevaren kot zapiranje. Hkrati so vsi ti dogodki pokazatelj dileme (= odločitve), ali bomo šli po poti demokracije in normalnega soočanja idej, ali pa se bo država še naprej zatekala k sili in represiji. Ideje nekateri preganjajo kot kriminalna dejanja, ne spoštuje se enakost pred zakonom. „Izhoda“ iz tega kočljivega trenutka sta le dva: ali v demokracijo ali stalinizem.

Če bodo razprave stekle tudi v drugih okoljih (= pri društvu novinarjev, društvu pravnikov in ustreznem odboru pri SZDL), bo namen javne tribune več kot dosežen. Če ne bodo, bo to še ena javna manifestacija brez odgovora, predvsem brez odgovora tistih, ki imajo informacije in ki so za vodenje te družbe in dajanje odgovorov na javna vprašanja najbolj odgovorni. Nikogar od teh minuli četrtek ni bilo na Filozofski fakulteti. Podobno, kot že večkrat doslej na podobnih prireditvah.

TELEKS, Ljubljana, 18. okt. 84/8—10.

Ogledali smo si *Vjesnikovo* pisanje iz Ljubljane:

Slovensko filozofsko društvo in slovensko sociološko društvo sta prejšnji četrtek organizirali javno tribuno o intelektualnem delu in svobodi. Gostiteljica je bila filozofska fakulteta v Ljubljani.

Lahko ugotovimo, da je bilo vse skupaj zborovanje istomišljenikov, ki so se razhajali samo v podrobno-

stih in so se naposled strinjali v ugotovitvi, da pri nas intelektualno delo ni dovolj svobodno.

Mlado poslušavstvo je od avtoritativnega univerzitetnega profesorja dobilo pojasnilo, da je bil Šešelja obsojen po krivici in da je takih in podobnih primerov pri nas še več. Podobno bi lahko rekli tudi za obsodbo skupine sarajevskih musliman-

šal. V polletju so imeli 657 milijonov dinarjev izgube, ki se je do konca tričetrletja povečala na 1,6 milijard dinarjev. Pomanjkanje deviz je tudi krivo, da v nekaterih obratih zaostaja proizvodnja, ker na tujem ne morejo zaradi pomanjkanja deviz kupiti potrebnega materiala. . . . Fizični obseg proizvodnje se je zmanjšal za 12 odstotkov, v povprečju pa je bilo vsak dan na prisilnem dopustu 28 delavcev.

KRŠKO

Predromanske in romanske rokopise so razstavili v umetnostni galeriji. Razstavo „Fascimilia selecta“ je pripravil dr. Ivan Stopar iz Celja, 19 rokopisnih enot pa je posredovala Valvazorjeva knjižnica. Nekateri od teh rokopisov predstavljajo temeljne kamne v zgodovini srednjeveškega miniaturnega slikarstva. Na slovesni otvoritvi razstave je nastopil dramski igralec Bojan Umek.

LJUBLJANA

Tržaško cesto od Dolgega mostu do križišča z Viško cesto so obnovili pred rokom. Potniki, ki se pripeljejo v slovensko glavno mesto z zahodne strani, dobijo sedaj o mestu prve lepe vtise. Obnova ceste je stala 350 milijonov dinarjev. Spomladi bodo uredili še zadnjih 350 metrov in na križišču z Viško cesto namestili semaforje.

LOŽ

Kovinoplastika, ki letos praznuje 30-letnico obstoja, je odprla nov obrat — sodobno livarno za tlačni liv. S tem so zaključili zadnji del modernizacije podjetja, s katero so začeli pred tremi leti. V tem obdobju je podjetje posodobilo in obnovilo 14 tisoč kvadratnih metrov proizvodnih površin. Odprli so številna nova delovna mesta in izboljšali delovne pogoje. Izdelke nove livarne bodo izvažali predvsem na zahtevno zahodno tržišče.

MARIBOR

Na mariborski univerzi študira v letošnjem zimskem semestru 7958 študentov, ali 300 manj kot lani. Rednih je 4576, ob delu pa jih študira 3375. Več kot polovica študentov je ekonomsko odvisna od staršev, le dobra

četrtnina dobiva štipendije, ki pa v večini primerov ne krijejo stroškov študija. Največ jih študira na visoki tehniški šoli in na pedagoški akademiji.

MURSKA SOBOTA

Na praznik sv. Terezije, 15. oktobra, je vsako leto glavni sejemski dan za Prekmurje. Letos je na Terezijinem sejmu več kot 300 obrtnikov iz Prekmurja iz sosednje Hrvaške ponudilo veliko število raznovrstnih izdelkov. Kmetijsko orodje, potrebščine za kmečko gospodarstvo, sodi in podobni izdelki so kljub povečanim cenam našli dovolj kupcev.

NOVA GORICA

Primorsko dramsko gledališče je z uprizoritvijo Pregljevega dela Plebanus Joannes praznovalo zaokrožen jubilej, namreč stoto premiero tega gledališča v zaporedju petnajstih poklicnih gledaliških sezon. To novogoriško gledališče šteje za svojo nalogo, da občinstvu predstavi avtorje severnoprimorske in kraške regije.

NOVO MESTO

Tovarna zdravil Krka je letos dosegla najboljše prodajne uspehe v kozmetiki. Slabše pa je s prodajo zdravil in veterinarskih preparatov, saj so jih prodali le za okoli šest milijard na domačem tržišču, kar je za par deset odstotkov manj, kot je predvideval letošnji načrt ta to obdobje. Vzrok tem težavam je težek gospodarski položaj v državi, saj kupcem primanjkuje denarja, in pa neurejene razmere v zivonoreji.

skih fundamentalistov in za „albanske prijatelje in upornike“.

Na vprašanje, ali bi se kaj podobnega lahko primerilo tudi v Sloveniji, je bil odgovor, da je pri nas možno prav vse.

Poslušavci so prav tako lahko izvedeli, da pri nas politična oblast s pomočjo zakonodaje vsiljuje svoje ideje in stališča, da ne spoštuje enakosti pred zakonom in da naša zakonodaja dopušča absoluten vpliv oblasti in političnih organov za potrebe vsakdanje politične prakse. V bistvu naj bi šlo za nemejeno samovoljo.

Vsa razprava je tako še najbolj spominjala na veliko organizirano šolsko uro o napakah v naši družbi, kar še posebej velja za sodstvo ob pomoči politike. Ljubljanski pravnik, ki je na koncu razprave pojasnil, zakaj je izstopil iz zveze komunistov, je doživel aplavz.

Mladi poslušavci so imeli tudi priložnost slišati, da so bila predvojna sodišča na sojenju predstavnikov delavskega gibanja „bolj pravična“.

DELO, Ljubljana, 16. okt. 84/2.

DELO:

OTROŠKI VRTEC Z OČENAŠEM PRED ZAJTRKOM

Borba piše o otroških vrtcih, organiziranih na svoj način:

Pred zajtrkom in kosilom otroci najprej žebrajo očenaš in šele nato začno jesti. To se dogaja v državi, kjer je Cerkev ločena od nje in torej Cerkev nima pravice, da prevzame nekatera družbena opravila, kar še posebej velja za področje vzgoje in izobraževanja.

Ilegalni otroški vrtci se niso pojavili šele včeraj. Teh „ilegalčkov“, da jim tako rečemo, je vse več.

Najprej naj ugotovimo, da je katoliška Cerkev v ofenzivi. Prevzema tudi nekatere dejavnosti, ki niso njene. V Splitu, na primer, je zelo težko natančneje ugotoviti, koliko je ob cerkvah otroških vrtcev. Malce smo se razgledali naokoli in prišli do številke dvanajst. Vanje hodi okoli štiristo malčkov. Na visokih cerkvenih šolah v Zagrebu posebej pripravljajo vzgojiteljice. Otroci jim pravijo „tete“.

V Kaštelih je menda prišlo tako daleč, da so imeli vrtec, ki so ga zgradili s samoprispevkom, skoraj docela prazen. V sedmih kaštelanskih naseljih imajo sicer štiri nove vrtce, vendar imajo tudi cerkvenega. In kaj se dogaja? V „posvetnih“ vrtcih je prostora dovolj, v cerkvenem v Kaštel Starem ga pa ni.

V enem od cerkvenih vrtcev v Splitu smo se poskušali pogovarjati z odgovornimi osebami in z otroki. Najpogostejši odgovor je bil, da starši sami pripeljejo otroke v vrtec, in to po svoji prosti presoji. V vrtcih ne delajo razlik med otroki, čeprav so nekateri starši člani partije.

Na Hrvaškem vsako jutro pripeljejo starši v cerkvene vrtce okoli dva tisoč otrok. Ti se igrajo ob Kristusovih fotografijah in pred jedjo izmolijo očenaš. V splitski nadškofiji se o vsem drugem in o zakonitosti dejavnosti niso pripravljali pogovarjati. Nekateri pravijo, da gre v bistvu za dejanje odpora proti „ateistični propagandi“.

Zanimivo si je ogledati, kaj se dogaja potem, ko začno otroci hoditi v šolo. Vse tako kaže, da bo za organizirano družbeno vzgojo že dokaj pozno.

DELO, Ljubljana, 19. okt. 84/2.

O BREZDUŠNOSTI IN TAKTIKI

Ob branju članka Dušana Mevlje O brezdušnosti in taktiki, objavljenega v Književnih listih dne 27. sept., sem se nemalo začudil. Pravi namreč (in odobrava), da sta Tito in Kardelj predlagala Kocbeka za podpredsednika

AVNOJ le iz političnih in taktičnih razlogov. Ali ni čudno, da nekomu ni žal nekoga, ki je živa osebnost iz mesa in krvi, ki je pesnik, mislec, kristjan in domoljub, pa ga politiki uporabljajo le za svoje taktične cilje? V našem primeru bi bila ta taktika v tem, da so Kocbeka uporabili le kot sredstvo, predmet, objekt, s pomočjo katerega so dosegli svoje politične cilje. Ko so bili cilji doseženi, so se ga cinično, taktično in brezdušno znebili.

Če je resnično, kar je napisal Mevlja, se ne čudimo, da je prišlo do znanih težav ob dolomitski izjavi (feb. 1942; z njo je KPS prisilila ostali dve ustanovni skupini OF, da sta se odpovedali samostojnemu političnemu delovanju — op. NL). Prav tako postane razumljivo vse, kar se je dogajalo s Kocbekom pozneje in se dogaja še danes. Ni se kaj pohujševati ob Kocbekovi borbi z lastno vestjo, če je pa ves čas osvobodilnega boja, v katerem je iskreno, pošteno in odkrito sodeloval, čutil in slutil, kakšne namere ima z njim ljudje okrog njega.

Ali se ne bi morali prav ti boriti s svojo vestjo, in to še bolj kot Kocbek? Sicer pa: ali ni vse to pisanje okrog njega razčiščevanje nerazčiščenih vestí?

Franc Cerar

DELO—KNJIŽEVNI LISTI, Ljubljana, 11. okt. 84/8.

(Vidmar) je takoj po zmagi, ko smo izgubili Trst, zapisal: „Če pomislimo, da bi mi Trst lahko dobili za ceno, da bi se odrekli svoji trdni zvezi s Sovjetsko zvezo, da bi se odrekli njeni demokratični in slovenski politiki, potem se to ne pravi nič drugega, kakor odreči se istočasno tudi svoji lastni suverenosti, odreči se samim sebi. Sovjetska zveza ne kupčuje, ne išče svojih gmotnih interesov, v tem ko o zapadnih zaveznikih mirno lahko trdimo, da iščejo takšne interese in da so jim ti interesi prva in poglavitna stvar. Jasno je, da bi ti interesi lahko govorili danes nam v prid. Čez tri, štiri leta pa proti nam. Kjer ni trdne načelne osnove, tam tudi ni politične trdnosti.“

(Tri, štiri leta kasneje je isti Vidmar zapisal): „Znano je pa tudi, da nam ni bila naklonjena niti Sovjetska zveza in da je bilo zasedanje AVNOJ sklicano mimo Sovjetske zveze ali celo proti njeni želji. ... in končno se je Sovjetska zveza razkrinkala s sramotno kupčijo v mi-

rovnih pogajanjih z Avstrijo, v katerih je prodala Slovensko Koroško za denar.“

Z opisom obiska „pokopališča grobnice strahotnih razsežnosti“ na Kitajskem je Vidmar na neki način učinkovito onemogočil vsakršne nadaljnje „moralne muke“ zaradi „pomora belogardistov in drugih v Kočevskem Rogu“, ki bi jih še utegnil imeti kdo na Slovenskem. Ob stoin milijonskih množicah Kitajcev je celotna množica Slovencev zanamrljiva, koliko bolj pa šele njen manjši, davno preminuli nevredni del. Če na tako mišljenje v teh stvarih pristaneš, logičnega ugovora ni.

Vendar pa zame ostaja v gesti človeka, ki ob (večji ali manjši) množici grobov padlih (ali pomorjenih) rojakov „odmahne z roko in je to vse“, nekaj neizrekljivo srhljivega.

Karel Krišnik

DELO—KNJIŽEVNI LISTI, Ljubljana, 11. okt. 84/8.

DRUŽINA:

KAKO JE V SLOVENIJI S POVOJNIMI ŽRTVAMI?

V začetku novembra se kristjani zahodnega sveta posebej spominjamo vseh rajnih. V Sloveniji obhaja-

mo tedaj tudi državni praznik dan mrtvih. Tako se lahko verujoči skupaj z neverujočimi spominjamo ti-

ORMOŽ

V prvi polovici novembra so na njivah v Prekmurju končali s pobiranjem sladkorne pese. V ormoško tovarno sladkorja so pripeljali okoli 235 tisoč ton pese. Del letošnjega pridelka so že predelali v 18 tisoč ton sladkorja. Povprečna vsebnost sladkorja v pesi znaša 15,67 odstotka. Letos so uvozili tudi 20 tisoč ton sladkorne pese iz sosednje Madžarske.

PTUJ

Delavski svet kmetijskega kombinata Emona je sklenil, da bo v prihodnjem letu predlagal stečaj živilskega podjetja Petovia, če bo tudi v prihodnjih mesecih poslovalo z izgubo.

SLADKI VRH

V tovarni papirja je 16. oktobra izbruhnil požar, ki je uničil 300 ton polizdelkov in približno 50 ton izdelkov. Strokovnjaki so ocenili nastalo škodo na 50 milijonov dinarjev. Požar, ki je uničil skladišče konfekcije serviet, je gasil osem gasilskih enot iz tovarne in okoliških vasi. Šest zaposlenim so morali nuditi zdravstveno pomoč v zdravstvenem domu, dva huje ranjena pa so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

ŠENTJUR PRI CELJU

Delavke podjetja To-lo so zaradi prenizkih osebnih dohodkov 16. oktobra štrajkale. Nekatere delavke so septembra dobile 13 tisočakov v kuverti, kar je veliko manj kot pa prejšnje mesece. Osební dohodki v tem podjetju so najnižji v občini in ležijo tudi pod povprečjem v sorodnih tovarnah. Plače so sicer letos zvišali za 45 odstotkov, vendar še zdaleč ne dosegajo velikih podražitev v tem letu. Zaradi štrajka je direktor podjetja odstopil, kar je razmere še bolj zapletlo. Po mnenju direktorja je pri tem štrajku šlo za izseljevanje, ki nima nič skupnega s samoupravljanjem.

ŠENTANEL

Ta koroška vas nad Poljano pri Prevaljah ima vse možnosti za prvo mesto med slovenskimi turističnimi kraji.

Strokovna komisija, ki že nekaj časa ocenjuje naše kraje po turističnih merilih, je ugotovila, da je vsaka kmetija v tem kraju turistično zanimiva, da je vsa vas zelo čista, polna kašipotov, da je dovolj koškov za smeti in tudi dovolj možnosti za dober prigrizek. V slogu tamkajšnje arhitekture gradijo tudi novo avtobusno postajo, kjer bo tudi prodajalna spominkov in razglednic. Pred nedavnim zgrajena osnovna šola na razglednem pobočju se tudi lepo sklada z okolico.

ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI

Izdelovalec kmetijskih strojev Agros je v jeseni sklenil obetavno pogodbo s švedskim uvoznikom. Po tej pogodbi bo slovensko podjetje izvozilo na Švedsko stroje za spravilo sena v skupni vrednosti 2,7 milijona švedskih kron. S tem bo zadovoljenih kar 15 odstotkov švedskih potreb na tem gospodarskem področju. Z izpolnitvijo pogodbe se bo izvoz tega podjetja potrojil, upajo pa tudi, da se jim bodo odprla vrata na širše skandinavsko tržišče.

ŽUŽEMBERK

Raziskovalna skupina v Iskrinem podjetju Keko je izdelala stroj, ki je na svetovnem tržišču vreden 120 tisoč dolarjev. Prototip za spajkanje večplastnih kondenzatorjev so že prodali na Kitajsko, za lastne potrebe pa so izdelali izpopolnjen stroj, ki ga bodo ponudili tudi tujemu tržišču. Zanj so se že zanimali v Vzhodni Nemčiji. Avtomat predstavlja največji tehnični dosežek, ki so ga v tem podjetju pripravili doslej.

stih, ki so odšli od nas. Ta spomin ima globok in mnogovrsten pomen za vse žive.

Najprej gre za občečloveški, humani odnos do pokojnih. To je izraz kulture, po kateri se človek na zunanost loči od živali. Tako najdemo v zgodovini človeštva v vseh kulturah poseben pietetni odnos do rajnih, navadno tudi do sovražnikov. Smrt izravna vse razlike.

Za Grke je bila najhujša kazen, če truplo ni moglo biti dostojno pokopano. Rimljanom so bila pokopališča svet in nedotakljivi kraj. Gotovo je znak barbarstva in degeneracije človeškega dostojanstva pleljenje grobov ali rušenje spomenikov pokojnim. Žal se tudi to pri nas dogaja in kaže, da smo kot celota še daleč od prave kulture.

Spomin na umrle ni zgolj čustvena zadeva tistih, ki so bili v življenju z njimi povezani, ampak je spomin tiste preteklosti, iz katere raste naša sedanost. Človeštvo se zaveda povezanosti z napori ljudi iz preteklosti. Grobovi so v nekem pogledu temelj našega življenja in odnos do pokojnih kaže na konkretne razmere med živimi v določeni družbi.

Poseben pomen ima spomin pokojnih za vsak narod. Narod brez predhodnikov je narod brez zgodovine in ne more imeti prihodnosti. Zato se posebej spominjamo vseh zaslužnih ljudi, zlasti tistih, ki so prispevali k rasti narodne kulture in obrambi narodne samobitnosti. Narod se ne sme odreči svojih sinov in hčera, ne da bi se s tem začel odrekati sebe samega.

V luči vere in onstransko življenje pa ima spomin na pokojne še globlji pomen. Kristjani se spominjamo herojev življenja po evangeliju, to je svetnikov, pa tudi vseh rajnih. Pri tem ne gre samo za duhovno pomoč, ki jo pri njih iščemo, ali jim jo nudimo, ampak se s tem pogloblja naša povezanost z njimi. Vemo, kako je v mnogih afriških kulturah poudarjena zveza z umrlimi tako, da v zavesti živih še naprej živijo z njimi. V krščanstvu pa verujemo v občestvo vseh verujočih v Kristusa, vsi, živi in rajni, smo v Kristusu

med seboj povezani, smo eno v Bogu.

Spoštovanje do rajnih in skrb zanje je globoko vsidrana tudi v našo slovensko zavest. O tem pričujejo naša pokopališča, navada, da verni radi dajejo za maše za svoje rajne, pa tudi številni spomeniki padlih borcev in talcev. In prav je tako.

Vendar se zdi, da je v zvezi s tem v naši slovenski deželi nekaj narobe. V zadnjem času je tudi v javnosti vedno več spraševanja, kako je bilo z žrtvami slovenskih fantov po končani vojni, ki ležijo v globinah Kočevskega Roga, okoli Pleterij in drugod. Njih grobovi so že desetletja pozabljeni. Ne glede na njihovo zadržanje med zadnjo vojno najbrž zaslužijo dostojno mesto počitka in spomin; umrli so brez sodno dokazane krivde, kar se upira človeškemu čutu. Ali ni prišel čas, da se spomnimo tudi teh žrtev brez očitkov, brez sovraštva, v duhu prave kulture in prepričanju, da se kaj takega med nami ne sme nikoli več ponoviti?

Še posebej je prav, da se teh kakor tudi vseh drugih žrtev spominja Cerkev v svojih molitvah. Kristus nas kristjane posebej kliče, da si prizadevamo za spravo in mir tako med živimi kot med mrtvimi.

Morda bo kdo rekel, da je to nepotrebno obujanje duhov preteklosti. Toda ta preteklost je še v nas, kakor pravi pesnik Vladimir Truhlar: „Nič ni prešlo. Vse je dokončno zajeto v tvojo bit.“ Poravnati moramo preteklost, če hočemo pravo razumevanje v sedanosti in zagotovilo mirne prihodnosti.

Ali smo sposobni iskrene sprave in oduščenja, kar naj bi se na zunanost pokazalo tudi v primernem obeležju vseh padlih žrtev? K temu nas neprestano kliče naša krščanska zavest, k temu nas spodbuja tudi potreba edinosti v sedanosti ter strah pred grozečo prihodnostjo. Sovraštvo nikdar ne gradi, ampak podira. Zato je naloga vseh dobromislečih ljudi, da si prizadevajo za medsebojno razumevanje in spoštovanje.

DRUŽINA, Ljubljana, 11. nov. 84/3.

PETER PAVEL GLAVAR

Kresne noči 1721 odloži bajtarska hči svojega nezakonskega otroka na prag župnišča v Komendi. Naslednje jutro ga tam najde župnik Rogelj. Na priloženem krstnem listu bere, da je bil najdenček krščen za Petra Pavla. Iz otrokovega obraza spozna, da je njegov oče Ciprijan, nečak višjega cerkvenega upravnika Testaferrata, pod čigar oblastjo je bila tudi župnija v Komendi.

Otrok odrašča v Jerasovi družini. Zato pripravlja župnik Jerasovega sina Jernejčka za latinske šole. Tja pošlje tudi Petra Pavla, ker je Petrova vroča želja, da bi postal duhovnik.

Po končanem bogoslovju v Gradcu mora Peter Pavel, če hoče postati duhovnik, po spregled od zadržkov h komendatorju Testaferratu. Išče ga najprej v Senju — kjer ostane do odhoda ladje za domačega učitelja pri komisarju Zandonattiju in se vanj zaljubi domača hči, a jo odkloni — nato na Malto in končno v Ascoliju.

Komendator spozna v Petru Pavlu Ciprijanovega sina in mu dá v upravo Komendo ter mu obljubi, da bo skušal doseči zanj mašniško posvečenje.

Po viharni vožnji dospe Peter Pavel na Reko, roma na Trsat in sreča tam Zandonattijevo hčer Ano Marijo. Ta mu obljubi, da bo posredovala zanj pri svojem stricu, senjskem škofu.

Senjski škof Benzoni se že dober mesec mudi na Reki. Ana Marija se mu najavi na obisk. Škof jo res sprejme. Ona se mu najprej za to zahvali.

„Hvala, hvala!“ je rekla zardela, z otroškimi nasmehom na ustnicah.

Škof jo je rahlo potisnil za mizo in pomaknil pred njo sadja in peciva.

„Huda sem nate!“ je zažuborela deklica. „Vedno mi siliš pecivo in sladkarije! Ali sem mar otrok? To ni lepo! Ne trpim tega!“

„No, no, no!“ se je smehljaj škof. „Ali sem rekel, da si otrok? S čim pa naj postrežem taki gospodični, ki je morda celo izbirčna? Hočeš rajši luka? I no, takoj ga naročim!“

Nejevoljno je udarila z roko po mizi in dejala: „Hočem govoriti resne reči! Ni mi ža šalo!“

„Tem bolje,“ je dejal škof vedro. „Naj pa bo prvo luk in potem slaščice!“

Povesila je oči in začela pripovedovati o Petru Pavlu Glavarju, da je bil domači učitelj pri očetu, da je odšel na Malto in da ga je zdaj srečala na Reki. Čim živahneje je govorila, tem bolj je nehote odkrivala, kako drag ji je mladi človek. Ker pa je bila v zadregi, je pripovedovala

prav najmanj bistvene reči in ni niti omenila, čemu je šel Glavar na Malto in čemu je zdaj sama prišla k škofu.

Škof je bil dovolj ostroviden, da je spoznal tajnost svoje mile gostinje, in je rekel:

„Tako! Zdaj vem, da je nekje na Reki mlad, silno pošten mladenič, ki mu je ime Peter Pavel Glavar, in da mu je naša mila sorodnica Ana Marija zelo naklonjena in ga slavi kakor nekakega svetega Jurija, če že ne kakor samega nadvojvodo angelov svetega Mihaela. No, nadejam se, da bom zvedel tudi, kaj bo gospodična Ana Marija prosila za tega svojega viteza.“

„Ni moj vitez!“ je vzkliknila deklica in drobila v zadregi košček peciva med prsti. „Stric, ne zasmehuj me! Ubog človek je, siromak. Z vsem srcem hrepeni po duhovniškem posvečenju, pa mu ga nočejo dati, kaj vem zakaj.“

Segla je v obleko in vrgla pred škofa pismo, namenjeno njenemu očetu, in viknila: „Tukaj beri, pa boš umel!“

Škof je vzel pismo. Ko ga je bral, mu je lice postalo

resno in je dejal: „Da, to so druge reči, so uradne zadeve!“

„Zdaj veš, česa prosim!“ je rekla. „O, saj vem, da je mnogo! Zato me je pa tudi hudo skrbelo! Glej, vso noč nisem nič spala!“

„Sirotek!“ je dejal dobrohotno škof. Nato pa je pristavil resno: „Prav, da slutiš vsaj malo, koliko prosiš!“

„Stric,“ je rekla Ana otroško zaupno, „saj si škof, kaj bo to tebi! Če te pa prav lepo prosim! Ubogi človek je toliko preстал, in je le čudo, da se je rešil iz viharja, ki je potopil šestnajst ladij. Glej, zdaj si edino ti njegov upanje!“

„Ampak, dragica,“ je odgovoril škof, „tega človeka še prav nič ne poznam. Kakor ti rad verjamem, da je vreden, kako ti bom ustregel? Niti videl ga še nisem!“

„O,“ je vzklila, „to ni nič hudega! Jaz sem mu zato zaukazala, naj se zgleda pri tebi danes ob enajstih!“

„Tako!“ se je zasmejal škof. „Torej tako daleč je z mojim škofovanjem, da gospodična Ana Marija določuje moje avdienco in celo uro sprejema?“

„Kaj pa sem hotela napraviti sicer?“ je vprašala sladko. „Saj si vendar moj striček! Kaj meni mar tvoje škofovstvo!“

„Tako, tako,“ se je škof udobrovoljil v vesel smeh. „Zdaj smo vsaj slišali, kako je z nami! Dobro! Bomo povedali to gospodu škofu, ko pojde za to, ali naj posveti tistega gospoda Petra Pavla.“

Tedaj pa je videl škof solzo v dekletovem očesu in se je prenehal smejati.

Segel je z roko in ponudil sorodnici sadja: „Dete, zdaj moraš vzeti!“

Zgibala je svoje tresoče se prste in rekla: „Samo šališ se! A stvar je resna!“

„Zares je resna,“ je dejal. „Prav zato ne morem govoriti o tej reči s teboj, temveč s svojim tajnikom.“

Mehkeje je pristavil: „Prav, hočem videti mladca! Ob enajstih, si rekla, da bo prosil za avdienco.“

„Tako je, striček!“

„Bomo videli,“ je dejal škof.

Nato je pokimal pokroviteljsko in vprašal mehko: „Ali je zdaj mirna moja ljubka poveljnica?“

„Je.“

„Ali še kaj želi?“

„Hvala.“

„Ali zdaj sme senjski škof še nekaj vprašati?“

„Sme.“

„Kako milostno!“ se je razvnel škof. „Dobro, poslušil se bom svoje pravice in bom vprašal. Ali res smem?“

„Smeš!“

Smejala se je vedro in drobila z ustnicami mehko pivco. Kakor ptičica je pomočila ustnice v vino, ki je bilo sladko in je njegov vonj napolnil vso sobo ter prepil sladki vonj njene rezede.

„Ana Marija,“ je dejal škof, „je prej tako čudno hvala pela nekemu gospodu Petru Pavlu, kakor da mu je setra ali vsaj sorodnica!“

Trenutno pa je spremenil glas in vprašal: „Ana Marija, kako da želite posvečenja mladeniču, ki vam je drag?“

Prebledela je in zadrhtela.

Nato je rekla tudi ona slovesno in tako, da je škof videl, da govori iz nje zrela žena in ne več otrok:

„Presvetli! Pa če bi morala tudi umreti od bridkosti, ali naj ga Jezusu ukradem? Njega je gospod Bog poklical.“

Oblile so jo solze.

Škof jo je tolažil, poljubljala mu je roko in jo močila s solzami.

Njega samega je obšlo ganotje, da jo je rahlo potisnil spet na sedež in dejal:

„Ana Marija, Bog ve, da sem ginjen. Jaz bi moral poljubiti tvojo roko!“

V solzah se je nasmehnila in dejala: „Zato mi boš tem prej prošnjo uslišal.“

„Ob enajstih ga sprejem,“ je odvrnil škof.

Ko se je deklica poslovila, je poklical škof svojega tajnika in kaplana in mu dal brati Testaferratijevo pismo za Zandonattija.

Kaplanu se je lice raztegnilo v resne poteze in je rekel: „Presvetli! Svarim vas pred nepremišljenim korakom! Prijateljstvo sem, prijateljstvo tja, tu je primer, ki ga je treba resno premisliti!“

„Domine,“ je dejal škof. „Pomisli, koliko je pomanjkanje dobrih duhovnikov! Zadnja bolezen mi je vzela osem najbolj gorečih.“

„Predpisi!“ je menil hladno tajnik. „Vsaj to zahtevam,“

da se najprej poizve potrebno pri ordinariatu v Ljubljani!"

„Naj bo, kakor svetujete!“ se je vdal škof . . .

Ob enajstih so mu javili Petra Pavla Glavarja.

Ko je mladi vstopil, je našel v škofu vse drugačnega človeka, kakor ga je poznala Ana Marija. Presvetli je ostro premotril vso Glavarjevo zunanost. Nato je poslušal napeto njegovo pripovedovanje, proučeval njegova spričevala in z vprašanji skušal spoznati, koliko je mladi poučen o bogoslovnih rečeh.

Po enournem pogovoru se je prepričal, da je mladi človek dozorel, da je pošten in odločen, pri tem pa skromen in veren.

Stopil je nekajkrat po sobi gor in dol, obstal nato pred bogoslovcem in dejal:

„Recimo, da je v moji moči in vas posvetim. Ali hočete obljubiti, da boste meni pokorni in služili v moji škofiji, če bi to zahteval?“

„Obljubim,“ je dejal Glavar.

„Ampak gospod Peter Jakob vas je postavil za upravitelja svoje komende. Kako mu boste služili, če ste moj duhovnik?“

„Služil bom vam,“ je odvrnil Glavar. „Gospod komentator naj si najame drugega upravitelja!“

Škof je prikimal. Nato je vprašal: „Kje nočujete?“

„Pri očetih na Trsatu.“

„Dobro,“ je dejal škof, „vrnite se k očetom in čakajte moje odločitve!“

Glavar mu je poljubil prstan in šel . . .

Škof je napisal pismo gvardijanu na Trsatu. Po štirinajstih dneh pa je osebno obiskal samostanske očete in dolgo govoril s predstojnikom. Ko se je vrnil v svoje stanovanje, je napisal sledeče pismo Ani Mariji Zandonattijevi:

„Ana Marija! Tvojo prošnjo bomo uslišali. Gospod Pavel Glavar je vreden mašniškega posvečenja. Bog Te blagoslovi za čisto žrtev, ki si jo prinesla svojemu Bogu. Ana Marija!

Tvoj stric Te blagoslavlja.“

Komaj je bil odposlal to pismo, mu je prinesel brzi sel od Senja strogo priporočeno pismo s pečatom ivanovskega reda. Škof je razgrnil list in bral:

„Zdrav bodi, presvetli gospod, prijatelj v Kristusu! Ustrezi prošnji bogoslovca Petra Pavla Glavarja, daj mu blagoslove in ga nemudoma posveti za duhovnika! Potem ga pusti k Sv. Petru, kjer imam komendo; za upravitelja sem ga postavil. S svojo stanovsko in plemiško besedo Ti zagotovim, da je imenovani Peter Pavel sicer nezakonski sin, a vendar sin očeta najodličnejše rodbine, da je moja žlahta in da se bo zadržek

njegovega rojstva pri Najvišjem, pri Njegovi Svetosti, spregledal. Stori mi, česar Te prosim, ko trpim peklenke muke negotovosti, ali je sploh imenovani Peter Pavel rešil svoje življenje iz zadnjega viharja in dospel v Senj. Sporoči mi po poslancu, ki sem ga poslal nalašč s pismom! Moli zame, ki me je Bog hudo preizkušal in ustrezil mi! Tvoj zvesti in vdani

vitez Peter Jakob Testaferrata“

Škof Benzoni je poklical tajnika in dejal: „Domine, napiši bogoslovcu Petru Pavlu Glavarju na Trsatu, da smo se odločili, da mu podelimo redove in posvečenje, ko pride dispensa.“

„Kljub neugodnim poročilom ljubljanskega naddiakona barona Jakoba Petazzija?“ je vprašal tajnik.

„Kljub neugodnim poročilom ljubljanskega naddiakona barona Jakoba Petazzija,“ je odvrnil škof, zavestno ponovivši tajnikove besede.

Ko pa je tajnik pismo napisal, mu je dal brati škof Testaferratijevo pismo, meneč: „Zdaj pa berite, da vas moja trma v tej zadevi ne razgnevi do grešne silovitosti, vi gorečnik, pisarniški človek!“

„Predpisi, presvetli!“ je dejal tajnik mirno.

Nekaj pozneje, ko je došla dispensa iz Rima, je škof Petru Pavlu podelil nižje in višje redove ter ga posvetil za duhovnika.

In tako je po dolgih in hudih težavah Peter Pavel odvalil skalo s poti in je poln tihe sreče slonel na oknu svoje celice večer pred svojo novo mašo, ki so mu jo pripravljali samostanski očetje na Trsatu. Bogoslovec je z občudovanjem gledal lepoto zemlje ob našem morju in pel v svoji duši zahvalno pesem Gospodu, ki ga je izbral:

„Iz morja in težav si me otel, dal mi župnika Roglja, Manico, Matija in dobrega magistra, juda, ki me je ociganil za klobuk, očete jezuite v Gradcu, hčerko Zandonattijevo v Senju, kapitana Glaviniča na morju in presvetlega škofa Benzonija in še enkrat devico Ano Marijo, moje zvezdo in kraljično Navzikajo; in si me privedel, bednega Odiseja, v ta tihi prijazni samostan in si šel z mojima svetima patronoma Petrom in Pavlom z menoj in pred menoj kakor psalm, da sem te ljubil in iskal in našel. Daj mi, moj Bog, da bo moja prva daritev samo ena goreča zahvala, tebe vredna in tvoje dobrote, Večni, Neskončni! In še mi daj, da te bo vsaka moja daritev povečevala, zahvaljevala do smrti!“

Oče gvardijan ga je zmotil v sladkih sanjah. Prinesel mu je novomašniški dar gospodične Ane Marije, zlat kelih z rdečimi kamni, vreden ene dote. In potem je še povedal, da je tak in tak človek dal zapeljati v samostansko klet velik sod črnega vina za novomašniški obed.

„Tak in tak mož?“ je ugibal novomašnik. „To ni nihče drugi kot kapitan Pero Glavinič. Bog te živi, Pero! K obedu bi te vabil, pa se nemara bojiš, da bi v duhovski družbi klel, in nisi niti povedal, kje se mudiš.“

Novomašnik je prebedel vso noč v molitvi. Drugo jutro je stopil pred oltar in daroval svoj prvi dar. Bilo je redko slovesno slavlje, tiho in vendar neskončno sijajno. Ana

Marija je ves čas med mašo jokala . . . Ko pa se je vrnila k stricu, je bila vedra in je rekla: „Zdaj ti moram še nekaj zaupati, stric! A ne bodi hud in ne ugovarjaj mi! Za gospodom novomašnikom pojdem.“

„Za gospodinjo? Ne dovolim!“ je dejal škof vedro. „Si premlada.“

„Za Jezusom, kakor Peter Pavel,“ je rekla deklica resno. „Prosi in pregovori očeta, da mi dovoli!“

„Ana Marija, v samostan hočeš?“ je vprašal škof resno. „To je važna reč, to je treba vestno premisliti.“

„Sem že,“ je odvrnila deklica. Obraz ji je gorel v navdušenju.

Čudež se je strmel škof nanjo. Ko pa je tedaj deklica zdrknila pred njim na kolena, je potegnil znamenje križa čez njo in dejal: „Ana Marija, Kristus s teboj!“

Večer pred svojo novo mašo je Peter Pavel pel v svoji duši zahvalno pesem Gospodu:

**Iz morja in težav si me otel,
dal mi župnika Roglja, Manico, Matijo
in dobrega magistra, juda, ki me je ociganil za klobuk,
očete jezuite v Gradcu,
hčerko Zandonattijevo v Senju,
kapitana Glaviniča na morju
in presvetlega škofa Benzonija in še enkrat devico Ano Marijo . . .**

Večni, Neskončni! Daj, da te bo vsaka moja daritev zahvaljevala do smrti!

VRNITEV

V najlepši pomladi je potoval novomašnik Peter Pavel Glavar peš iz Reke v Ljubljano. Domačih krajev čvrsto ozračje mu je pobarvalo lica, duša pa mu je pela vso pot v sreči in veselju.

Že pozno v noč se je bližal prav za kres Ljubljani. Pred njim so sinile gore in se pokrile z neštetiimi kresovi. Bila je prav taka noč kakor ona pred štiriindvajsetimi leti, ko je potovala žalostna žena od Ljubljane k svetemu Petru v Komendi, da bi odložila svoje dete . . .

Mašnik Glavar je prenočil v Ljubljani.

Drugi dan po maši je obiskal grob Matije Kolóvratarja. Ko se je razgledoval po grobovih, je našel še grob svojega dobrega magistra, ki ga je bil dobrohotno oštel s tepcem in koštrunom. In še en grob je našel, grob svojega sošolca, tistega razposajenega sinu mestnega svetnika.

„Počivaj v miru!“ je dejal Glavar in krenil peš v Komendo. In zdaj se mu je srce stisnilo. Glej, skoraj leto je minilo, odkar je bil odšel v Senj, in niti v glavo mu ni

prišlo ves ta čas, da bi sporočil župniku Roglju, kod ho-
di in kako se mu godi.

Kakor od slabe vesti gnan je podvojil duhovnik korake
in dospel uro prej k svetemu Petru. Udaril jo je kar
vprek po pašnikih in prišel pred župnikov čebelnjak.
Tam je zagledal župnika, sedečega ob mizi, sivega, su-
hega. Očividno je starčku dobro delo vroče sonce.

Novomašnik je pozdravil: „Ali rojijo, gospod župnik?“
„Rojijo, se mi zdi,“ je dejal stari in kimal z glavo.
„Slišim jih, čebelice, slišim pa.“

„Kaj jih ne vidite?“

„O, če jih vidim? Odkod pa si, da ne veš za slepega
komenskega fajmoštra?“

„Ali je res takó?“ je topla menil Peter.

„Manica me vodi za roko,“ je dejal starček zaupljivo
in skoraj otroško. „pri maši mi pa streže cerkovník. Se-
veda je križ in vedno eno samo mašo. Marijino, in na
pamet, tega se človek tudi preobje.“

„Kaj pa sestra, ali je zdrava?“ je vprašal Glavar s sol-
zami v očeh, ko je slišal, kako mora moliti ubogi slepec
samó besedilo ene maše v letu, tiste, ki je prikladna za
vsako priliko.

„Sestra? Moja Marta? Bog ji daj mir! Umrla je. Ali ne
veš?“ se je zopet otroško začudil župnik.

„Pa kdo vam vendar streže?“ je vprašal Peter.

„I, Manica no! Jerasova Manica! Ima brata, je neki že
skoraj general nekje na Hrvaškem. Pisal ji je, naj pride
k njemu, pa ni hotela. Zdaj pa streže meni.“

Peter je premagal še novo ganotje in vprašal: „Kje je
pa tisti vaš študent Peter Pavel ali kako so mu že
rekli?“

Starec je bolno vzdihnil in dejal: „Bog ve, da ne
godrnjam. A prav mi ni, prav mi ni, da tistemu človeku
ni dodelil Bog tega, kar je fant tako želel. On že ve, za-
kaj ne. A vreden je bil, o vreden, in četudi je bil sad s
slabega drevesa. Zdaj pa leži v morju ali pa trohni kdo
ve kje.“

Bolno je začel nihati z glavo in je mrmral: „Da, morje,
morje, ali pa kolera. O, ti dve sta že snedli nekaj člo-
veških življenj in sta jih. Pa že mora biti tako. Bog bodi
zahvaljen!“

Tedaj se Peter Pavel Glavar ni mogel več zadrževati.
Objel je starčka in mu dejal tiho, a jasno: „Gospod žup-
nik, prekrižajte Petra Pavla! Vaš tovariš v vinogradu Go-
spodovem je!“

„Beštja!“ je oživel starček v svoji otroški pameti. „Iz
slepega šempetrskega fajmoštra si se norčeval.“

In glas mu je začel drhteti in iz njegovih slepih oči so
lile solze: krčevito je stiskal Glavarjevo roko. Okoli sive
glave pa so mu rojile čebelice, gosto in vedro, da je bilo
videti, kakor da mu pletejo venec in glorio ob nedolžno,
sivo teme . . .

Ko pa se je nekoliko umiril, je začel klicati, kakor kli-
čejo veseli otroci svojo mater: „Manica, Manica! Kje ti-
čiš? Pridi no, glej, Peter Pavel se je vrnil! Roko mu po-
ljubi, šmentano dekle, duhovnik je!“

Osuplo je pridrvela Manica in ostrmela.

Peter Pavel ji je pogledal v oči in videl, kako so še

vedno lepe, otroške, preprosto ponižne in čiste,
čiste . . .

KONEC

Tri leta so minila.

Ob Manici in kaplanu Glavarju je usihal župnik Rogelj.
Velikonočno nedeljo po maši je sedel pri uljnaku, ki
se je bil začel buditi. Bil je silno veder in je brbljal
otroško sam vase.

Nekaj časa ga je pustil kaplan samega. Ko se je vrnil
k njemu, da bi ga vedel k obedu, ga je našel zleknjene-
ga vase, z glavo na mizi. Dvignil mu jo je, meneč, da
starček dremlje. Toda župnik Rogelj je bil zaspal za
večno.

Potem pa je zaživel Peter Pavel Glavar življenje šem-
petskega župnika, oskrbnika viteške komende, skrbne-
ga in umnega gospodarja in dušnega pastirja.

Zgodovina slovenskega ljudstva je ohranila spomin na
njegovo dolgoletno, ljudstvu in Cerkvi koristno delovanje.
Bil je najumnejši čebelar, kmet in sadjar, bil je goreč
oznanjevalec božje besede, dobrotnik svojih fanov,
oče ubogim. Sezidal je šolo in pozval za učitelja Zupana
iz Kamne gorice. Ustanovil je v Komendi beneficiat in
spolnil, kar je bil obljubil na Svetem Joštu. Sezidal je v
Tunjicah cerkev svete Ane. S svojo nadarjenostjo je
namnožil tudi svetno blago in kupil lanspreško graščino
na Dolenjskem, kamor se je v svojih starih letih preselil.

S prijatelji je užival sadove svojega zemeljskega imetja, se razrastel v nekako robato in odločno samostojno osebnost.

„Jaz le tako grdo gledam, mislim ne tako,“ se je opravičeval zaradi svojega ostrega pogleda in sršečih obrvi. Včasih pa so se mu te oči čudno ovlažile in tedaj je rad dolgo govoril o Senju in hčerki komisarja Zandnattija. Njegov vrt je tonil v rezedi . . .

V zadnjih letih življenja je doživel nepričakovano presenečenje.

Nekega jesenskega večera ob novini je prihrumel že pozno debel in glasen človek v njegovo sobo, ne da bi bil potrkal.

Peter Pavel Glavar je planil od mize, kjer je urejeval svoj rokopis o „Čebelnih rojih“, in se zastrmel jezno v prišleca.

Ta se je široko zasmeljal in dejal: „Fajmošter Peter Pavel, iz hiše me vrzi ali pa ne! To je in bo, da si se ti spremenil, jaz pa ne. Pa me le ne poznaš!“

Lanspreški gospod Glavar je rekel: „Po obleki bi sodil, da si general. Zato porečem: Ekscelenca! Iz moje hiše, ali pa se izkaži!“

„Ali sem gobav?“ se je zasmeljal debeli general.

„Debel si ko prašič, general Jernej Basaj, baron ‚duhovnikov meč‘, se je tedaj zasmeljal župnik in gospod lanspreški.

Pozna polnočna ura je ločila prijatelja in brata po materinem mleku.

Tri dni sta pripovedovala drug drugemu svoje doživljanje in Jernejevi niso bili mikavnejši od Petrovih.

„No,“ je menil Peter Pavel Glavar, „to si torej doživel. General si v Karlovcu, sitno ženo imaš in sina vojaka. Saj ti ne zavidam.“

„Ampak jaz sem hud nate. Sestro Manico si mi prevzel,“ je odgovoril Basaj.

„Sama je tako hotela,“ je vedro odvrnil Peter.

„Ženske!“ je menil pikro Jernej . . .

Ob letu je Jernej ponovil svoj obisk. Tedaj je prišel s sinom. Kakor prvič ga je sprejel Glavar.

Jernej je bil veder in je veselo pil. Najboljše volje sta si voščila prijatelja lahko noč. Komaj pa je bil župnik legel, ga je prišel klicat Jernejev sin. Očetu je bilo prišlo slabo. Zadel ga je kap.

Polbrat župnik ga je še za silo previdel. Zjutraj je bil general mrtev . . .

Lanspreški gospod ga je dal pokopati v svoji kapelici svetega Martina . . .

Župnik Peter Pavel se je vrnil s pogreba. Nepoznana bridkost je legla vanj kakor čudna slutnja in ni našel miru. Niso ga mamile čebele, ni ga mikal vonj trte in rezede, ki jo je ljubil, odkar je bil spoznal ta vonj v stanovanju Ane Marije v Senju. Zavest nekake osamelosti se ga je polastila. Jokati se mu je hotelo in ni mogel. Neskončno hrepenenje po nečem skrivnostnem se je dramilo v njem.

Sedel je in pisal svojemu nasledniku Tomelju v Ko-

mendi, naj razdeli sto goldinarjev med komenske reveže v spomin Jerasovega Jerneja. Duhovnik Tomelj je bil njegov gojenec. Pismo, ki mu ga je pisal, je Glavar končal z besedami: „Ne polakomi se! Ne mene. Boga se boji! Če pa hočeš mene še kaj videti, pridi kmalu!“

Tomelj ni prišel in tudi zadnje želje svojega dobrotnika, naj izda njegovo knjigo o čebelnih rojih, ni spolnil.

Sam, poln nekega novega domotožja, je lazil stari gospod po svojem posestvu. Zdelo se je, da jemlje slovo.

Ko je dospel truden do svojega velikega uljnjaka, je sedel in zadremal. V soncu je ležala njegova siva, še vedno kodrasta glava. Roj čebelic se mu je pletel ob teme kakor venec.

Stari gospod je sanjal. Videl je, da mu prihajata naproti dva moža. In ju je spoznal, da sta prav ista, kakor na sliki, ki jo je podedoval po rajnem župniku Roglju.

Zdaj sta stala pred njim. Rekel je mož na desni: „Vernost za vernost. Pridi po plačilo!“

In je rekel mož na levi: „Daleč si potoval, skoraj toliko kakor jaz. Pridi, odpočij si!“

„Ali je res že čas?“ je vprašal župnik.

„Čez kratko te pokličeva,“ sta zinila svetca božja. Na to sta odšla.

Ob župniku pa se je razlil prečuden vonj po rezedi in mehke glasek je vprašal: „Gospod Peter Pavel, senjski Odisej, ali me še poznate?“

„Ana Marija, moja Navzikaja!“ je zaklical župnik in stegnil roke po kraljici svoje mladosti, ki je plavala vse više nadenj in vabila za seboj . . .

Tedaj se je župnik zbudil in odprl oči. Težko, kakor kamen mu je ležalo v prsih.

Vstal je, da bi zadihal iz polnih pljuč, a se je sesedel na klop in zastokal: „Jezus, moj Bog!“

Poklicali so bližnjega ranarja, da mu je puščal na nogi. Toda rana se mu je vnela in boljši zdravniki so prišli prepozno. Povedali so starčku, da mu bo umreti.

21. januarja je napravil oporoko. Bilo je v letu 1784. Vse svoje premoženje je volil „ubogemu in pomoči potrebnemu človeštvu“.

Tri dni pozneje je umrl. Pokopali so ga na levi strani v grajski kapeli nasproti grobu, kamor je bil sam položil svojega polbrata, generala Jerneja . . .

Rahlo dvignjena nad nizko holmičevje stoji cerkev svete Ane v Tunjicah nad Komendo in je najvidnejši spomenik možu, ki je pred davnim v teh krajih ljubil svojo zemljo in svoje delavno in pošteno kmetsko ljudstvo.

Preživela ga je stara ženica, Jerasova Manica. Pred svojo borno hišico je sedela siva starka in verno gledala uro za uro na cerkev v Tunjicah, ko že več ni mogla gor. In ko zaradi starosti tudi videla ni več, je vsaj še roko stegovala in modrovala: „Tam je, moja in njegova cerkev. Tam gor me pokopljite, ko umrjem!“

... ljubim jih s hrupom in šumom, ta velika mesta —
skoznje v svobodo gre, skoznje v bodočnost gre cesta ...

iz našega zdomstva

anglija

Tista stara, preskušena slovenska naravnost — imenovali bi jo kar družinskost — je v *Bedfordu* na misijonsko nedeljo spet kar bruhnila na da. Pozdravljamo te z vsem srcem, nevidna in vendar tako otipljiva luč božjega Duha med nami! Ne pozabi skupne prošnje tega večera: napravljaj nas za orodje tvojega miru in tvoje ljubezni! Da bi bili bolj in bolj tvoja družina. Koliko smo iztržili za misijone z našim srečelovom, tombolo in prostovoljnimi prispevki, bomo drugi poročali.

Hvaležni pa smo za slasten okus praznovanja, ko smo drug drugega gostili s potico, cvrtjem in drugo kuharsko domiselnostjo naših dobrih žena. In mož seveda, natakala se je pristna „home made“ kapljica.

Londončanje smo veseli nad še lepšo obleko naše kapele v Našem domu. Najbrž se premalo zavedamo in govorimo, kako nas Gospod, ki v kapeli skrivnostno biva, veže in njegov Duh prosi za nas vse. V njem smo že spravljani in združeni med seboj kot družina. Z veseljem smo pozdravili med nami g. Milko, ki je po dolgi, dolgi bolezni le spet prišla k naši maši.

Pred nami je *miklavževanje* in kar verjamem, da bo svetnik v svojem košu prinesel kakšno originalno presenečenje.

Za *božič* in *ново leto* želimo vsem bralcem Naše luči in ostalim rojakom-zdomcem vse doživetje božje ljubezni med nami. Da le ne bi preslišali Gospodovega sporočila: ne bojte se! Oznanjam vam veliko veselje!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — V naši skupnosti smo zadnji mesec doživljali vesele in žalostne dogodke.

V soboto, 20. oktobra, se je poročil v farni cerkvi v Kleinmünchnu naš nekdanji ministrant, sedaj zaposlen pri linški mestni občini, g. Blago Plajnšek. Blago se je rodil l. 1961 na domu, Alleitenweg 9. Za ženo si je vzel gdč. Andrejo Tokaryk. Njeni stari starši so prišli iz Romunije. Kar je pri nevesti treba posebej pohvaliti, je to, da kar precej razume slovensko. Poročna maša je bila nemška, s slovenskim berilom

Andreja in Blago Plajnšek

in očenašem. Pevci so pa na koro peli slovenske pesmi z eno nemško.

Ženinova teta, ga. Viktorija Hauseder iz Natternbacha, bi bila tudi rada zraven, pa ji ni bilo dano. Morala se je zateči v bolnico v Grieskirchen, kjer je bila dvakrat operirana in v bolnici leži že kar ves mesec. Ge. Viki želimo, da bi se ji zdravje vrnilo in se čimprej vrnila k svoji družini.

Tudi *smrt* je posegla v našo skupnost. 10. oktobra je v splošni bolnici v Linzu umrla ga. Nadja Fürst, rojena Kuzma, komaj 31 let stara. S 14 leti je prišla iz rodnega Prekmurja — rojena je bila v Murski soboti — in se v Ennsu poročila. Pred letom se je pojavil krvni rak, ki jo je spravil v grob. Pokopana je bila 15. oktobra na pokopališču v Lorchu pri Ennsu. Zapušča sina Renéja, strše Alojza in Ano Kuzma in dva brata doma. Vsem izrekamo iskreno sožalje.

G. Ludviku Šadlu je 31. oktobra v Gornjih Slavečih v Prekmurju (Goričko) umrla mati Marija Šadl, roj. Šinko. Rojena je bila leta 1906. Pred drugo svetovno vojno je bila 9 let na delu v Franciji in sicer v Crepy en Valois, kjer se je tudi poročila. Rodila je pet otrok. Edina hčerka je umrla v Franciji. Sinovi pa živijo: dva v Sloveniji, sin Viktor in Kanadi, Ludvik pa med nami. Pokopana je bila 2. novembra na vaškem pokopališču v Gornjih Slavečih, župnija Sv. Jurij — Rogaševci. Vsem izrekamo globoko sožalje.

Za *Vse svete* je bil obisk božje službe in obreda na pokopališču zelo majhen. Praznik je bil na četrtek in zato so ljudje odšli že v sredo v Slovenijo, da so po stari navadi obiskali grobove svojcev. Popoldne

smo na pokopališču imeli besedno bogoslužje kar brez petja.

Ko boste dobili v roke Našo luč, bomo že v adventu. Tudi letos bomo imeli *polnočnico* in na štefanovo *božičnico* v našem centru.

SOLNOGRAŠKA

TENNECK — V soboto, 10. novembra, smo imeli v Tennecku martinovanje za celotno salzburško področje. Ob štirih popoldne je bila najprej maša. Po maši smo se zatekli v dvorano in tam martinovali. Ga. Jerica in g. Karl Švab sta imela kar precej dela, da smo se podprli in odžejali. G. Namestnik je nategal harmoniko. Vsem prav lepa hvala za pomoč.

Še mala opomba k udeležbi. Okrog 40 vabil je bilo razposlanih; mnogi so ravnali tako kot povabljeni na svetopisemsko gostijo in niso prišli. Res je, vsak se lahko izgovori. Spet je pa res, da z odsotnostjo napravimo škodo sebi in drugim. Na tujem so družabni stiki, pa tudi verski, še bolj potrebni kakor doma. Kako so bila živahna naša nekdanja srečanja pred leti, ko je bilo skoraj premalo prostora v dvorani. Vsem, ki ste se vabilu odzvali, se še toliko bolj zahvaljujem.

belgija

LIMBURG-LIEGE

V Liegu je 16. 9. 1984 *umrla* plemenita gospa Julija Prelogar, poročena Mraz, rojena 14. 2. 1909 v Knittelfeldu v Avstriji.

Ranjka gospa Julija je bila zvesta naročnica našega lista. Vsako leto je osebno prišla v Genk in poravnala naročnino. Po Naši luči je živela z našo skupnostjo, se veselila njenih uspehov in napredkov. V mladosti je živela v Limburgu in nam je včasih poslala sliko iz življenja naših ljudi med obema vojnama. Še na smrtni postelji je dobra žena naročala sinu, naj ne pozabi na Našo luč. V tej preprosti, tihi in za ve-

Pok. Leopoldina Senica

čino naših ljudi nepoznani ženi smo imeli zvesto prijateljico.

Naj dragi Bog nagradi njeno dobroto in zvestobo.

V Houthalenu je v *Gospodu zaspala* ga. Leopoldina Senica, roj. Dolar, roj. 1896 v Zagorju.

Pri pogrebni slovesnosti, kateri je prisostvovala izredno velika množica, je domači župnik našo rajno go. Leopoldino imenoval hrabro, preprosto, globoko verno, plemenito in dobro gospo. Ta pohvala ni pretirana. Njen mož g. Franc je bil rudar, izredno priden delavec, a ni dolgo zdržal na enem mestu. Iz Slovenije je šel v Avstrijo, potem v Nemčijo, od tu v Francijo, še v Holandijo in nazadnje v Belgijo. Za go. Leopoldino z 10 malimi otroki to ni bilo turistično potovanje, temveč neprestani začetki, ki so zahtevali nečlove-

Pok. Julija Prelogar

ško garanje. V takih okoliščinah mora človek postati velik, četudi je majhne postave, kot je bila ranjka Leopoldina. Gospa je rada pripovedovala o svojih potovanjih, a je znala tudi poslušati, poslušati s srcem. Njen življenjski program je bil: preprosta in dostojanstvena služba z bogatimi darovi srca in duha. Služba najprej družini, tistim, ki so ji bili zaupani, pa tudi soljudem, ki so se k njej zatekli. Čeprav ji je njen dom bil svetišče, ni živela na osamljenem otoku. Imela je tudi srce za Cerkev in svet.

Vse to zveni samoposebi umevno in se sprašujemo, kaj vse je potrebno, da se človek osvobodi sebičnosti, obrnjenosti vase in se preprosto postavi v službo drugih.

Ti ljudje se ne sprašujejo: Kaj morem od Tebe profitirati? Kaj morem pri Tebi zaslužiti? Pri njih je glavno: Kaj morem za Vas pomeniti? Kako bi Vas mogel OSREČITI?

In to razpoloženje jim je postalo druga narava.

Ga. Senica je bila ena takih. Zato je naša skupnost zaradi njenega odhoda postala siromašnejša.

Nekdo je povedal: „Ko sem popolnoma na tleh, ko ljudi ne morem več prenašati, ko ne vem več, kako naprej, obiščem Senicevo staro mamo. Domov se vrnem drugačen, srečen človek.“

Odkod je ga. Senica črpala to čudovito moč?

Tam, kot vse naše matere: v naši veri.

Bog je zanjo bil stari znanec. Prvi zaupnik. Zanesljiv tolažnik, učinkovit pobudnik.

Molitev ji zato ni bila težka.

V tej dobri ženi nam je Bog hotel pokazati „košček samega sebe“. Ob njej začutimo resničnost misli: „Ker Bog ni mogel biti povsod, je ustvaril matere“.

Ena od hčera ge. Senice jo je nekoč vprašala: „Mama, če bi še enkrat bili mladi, ali bi še imeli toliko otrok?“ Mama pa je odgovorila: „Ja, kaj pa misliš, hčerka, ALI VAS NISEM RADA IMELA?!“

Priznati moramo, ranjko go. Leopoldino smo premalo poznali.

Ni še prepozno. Odslej nam bo še bliže. Naj njen zgled, njena luč,

ŠE VEDNO SVETI V NAŠIH DRUŽINAH.

Naj naše družine ostanejo ali postanejo trdnjave, svetišča, kjer vlada ŽIVLJENJE, LJUBEZEN, ZVESTOBA, STALNOST, DOMAČNOST, TOPLINA, umska ZRELOST, moralna ODGOVORNOST, smisel za javne zadeve.

Najlepše bomo počastili spomin te izredne krščanske žene in matere, če bomo postali BOLJŠI.

Družini, 5 sinov in 5 hčera, izrekamo krščansko sožalje.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma (ker cerkev trenutno popravljajo, je maša zaenkrat v dvorani, predvideno pa je, da bodo dela do božiča končana in bo maša že lahko v cerkvi).

Na *sveti večer*, 24. 12., bo polnočnica ob desetih zvečer; na *božič* bo maša ob petih popoldne. Vsakokrat je eno uro prej priložnost za zakrament sprave v spovedi.

Marjan nas na izletu ni samo zabaval s harmoniko, temveč je v avtobusu tudi „zdravil s kačjo slino“.

Na *starega leta dan*, 31. 12., bo zahvalna maša ob osmih zvečer, nato pa v dvorani Slovenskega doma silvestrovanje, ki ga prireja Društvo Slovencev (kdor želi priti, naj rezervira mesto!).

Na *novega leta dan* bo maša ob petih popoldne.

Izlet v Longpont, Villers-Cotterets, Pierrefonds in Compiègne. — V nedeljo, 14. oktobra, smo šli na izlet v pokrajino Valois. Zjutraj je bila taka megla, da je še naš izkušeni šofer komaj našel Slovenski dom. Ko smo se pa približali cilju, se je megla razblinila in ves dan nas je spremljalo toplo jesensko sonce. Najprej smo si v Longpontu ogledali razvaline in ostanke starodavne cistercijske opatije, katere zidovi še sedaj napravijo mogočen vtis. Nato smo se v Villers-Cotteretsu pri maši srečali s svojimi rojaki in tamošnjimi domačini, pri obedu pa smo se podprli za nadaljnjo pot. Popoldne smo si temeljito ogledali enega najbolj znanih srednjeveških utrjenih gradov v Pierrefondu, tako temeljito, da so nekateri prešteli celo 132 tramov v eni dvorani in potem v avtobusu preskušali ljudi, ali so vse dobro prešteli ali ne. Nazadnje smo se zbrali še na zgodovinski jasi v Rétihonde pri Compiègne, kjer je bilo podpisano premirje po prvi svetovni vojni. Tam smo se tudi poslovili od gospoda in gospé Pečjakove ter njune družine, ki nam je dosti pomagala pri pripravi izleta. Hočeš nočeš, smo morali v avtobus, ker nas je začela preganjati noč. 60

Ni to slika kakega astronava ali kakega akrobata, je to naš šofer-muzikant Venci.

nas je bilo. Vsi smo bili zadovoljni in ob slovesu je bil edini pozdrav: „Zopet kmalu!“

Smrtna nesreča v gorah. — Zadnje dni julija se je pod goro Rateau v skupini Meije smrtno ponesrečil dvajsetletni Peter Zupan iz Clamarta pri Parizu, težko pa njegov brat Dominik, ki pa je med tem že ozdravel. Zupanovi družini, kjer se rane še niso zacelile, izrekamo svoje prijateljsko sožalje.

Radio Notre-Dame ima vsak četrtek zvečer, od 20.00 do 20.25 slovensko oddajo na frekvenčni modulaciji 100,2. Slovenska srečavanja na valovih nam tudi v ogromni in brezosebni Pariz in okolico prinašajo košček domačega razpoloženja.

Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem naročnikom in bravcem Naše luči! Kdor naročnino ne plača drugače, naj se posluži priložene poštna nakaznica.

„Važna“ navodila pri obedu.

LYON

Slovenski duhovnik vas bo obiskal v tednu pred 9. decembrom. K skupni maši pa se bomo zbrali v nedeljo, 9. decembra, na Fouriviere, ob štirih popoldne.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Na praznik Vseh svetnikov je lepo vreme privabilo na pokopališča še več ljudi kakor druga leta. Zopet smo se spomnili ali pa brali na nagrobnih spomenikih to-le: „To kar si zdaj ti, sem bil tudi jaz nekoč, in to kar sem zdaj jaz, boš tudi ti slej ali prej.“ Ali: „Moli, oj prijatelj, za me, kličem ti iz temne jame“; ali: „Še dosti mater pride mimo mene, a matere ni zame več nobene“; ali: „V tujini tam me sreča čaka, mislil si dragi Slovenec, a sreča je opoteča spleta mrtvaški ti venec“; ali: „Vsaka ura rani, zadnja pa ubije“ itd. Nekdo me je opozoril, da so nekatere grobovi brez križa a da jih je — hvala Bogu — prav malo.

Spomnili smo se seveda tudi naših pokojnih, zlasti tistih, ki so nas v velikem številu zapustili tik pred počitnicami. Naj omenimo danes še dva:

Našo dobro gospo Ajdovnik iz Algrangea. Rada je prihajala k slovenski službi božji, rada je brala Našo luč in druge nabožne knjige. Če je le utegnila, je po maši povabila na večerjo g. Dejaka in druge. Težko jo bodo pogrešali otroci in vnuki pa tudi mi se žalostno oziramo v cerkvi na mesto, kjer je navadno sedela. Prosimo Stvarnika, naj ji povrne dobrote in jo sprejme v svoje prebivališče!

Prav tako ne bomo več videli v hiši božji pridnega slovenskega urarja g. Komljanca. Delal je najprej v jami kot rudar, a ker je bil izučen urar, si je kmalu pomagal ven. Upamo, da si je njegova duša prav tako pomagala iz jame na pokopališču, kamor smo položili njegovo telo, ter odšla k Bogu po večno plačilo.

Ko boste brali te vrstice, se bodo že bližali lepi božični prazniki. Mislimo na to in posebno še na srečne trenutke, ko smo postavljali jaslice!

K sklepu še eno misel: V počitni-

cah sem vprašal nekega 60 let starega moža, zakaj je vedno več zakonskih ločitev. Ni trgal hlač v gimnazijskih klopih in še manj na kakšni fakulteti, a zna vendar misliti in tudi dosti misli. Rekel je: „Tega je kriv denar, še bolj pa morda postelja.“ — Kdor more, naj razume. In je še dostavil: „Kjer je Bog, je malo nadlog a nobenih razporok.“

J. J.

FREYMING-MERLEBACH

Božič je zopet pred nami.

Sv. mašo *polnočnico* bomo imeli v kapeli našega doma ob 9. uri zvečer. Od osmih naprej bo prilika za sv. spoved. Po maši ste lepo vabljeni v našo dvorano na zakusko, pri kateri bomo nudili tudi kuhano vino. Na božič sam pa bo maša pri oč. sestrah v Hospice St. Elisabeth.

Za nedeljo, 4. novembra, je bil že v prejšnji številki napovedani šahovski turnir. Bilo je nekaj veselih ur. Še lepše srečanje pa nas čaka: *silvestrovanje* v Stiringu. Vsak, kdor se ga je prejšnja leta udeležil, je gotovo odnesel tak spomin, da bo

rad prišel tudi letos. Vstopnica bo stala 50 fr. Priglasite se vnaprej pri g. Bernardu Reharju v Stiringu in pri g. Ivanu Kastelecu v Merlebachu.

Od 5. do 9. novembra smo imeli slovenski duhovniki zahodne Evrope ob navzočnosti škofa Leniča sestanek v Luxemburgu. Ker to ni posebno daleč od nas, je vmes g. škof priletel tudi na kratek obisk sem v Merlebach, da je videl msgr. Grimsa, ki se zaradi oslabelosti sestankov ne more več udeleževati, in pa, da si je ogledal, kako napredujejo dela v našem Domu. Tu se bo sedaj dvorana povečala, ker smo odstranili en zid. Dela pa bo še veliko.

Dne 25. oktobra je bila *pokopana* v Merlebachu ga. Ivanka Koci, roj. Kralj. Bila je znana in priljubljena, ker je sodelovala v vseh naših pevskih društvih. Dne 10. novembra smo pa pokopali Jožeta Štucina v Kreuzwaldu, v starosti 82 let. Zadnje čase je živel v Altersheimu Terterchen, umrl pa je v bolnici Boulay. Naj oba počivata v miru.

Škof Lenič na obisku v Merlebachu

Ga. Margarita Bučar iz Sallauminesa

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Advent, čas poln lepih spominov na zornice, miklavževanje in priprave na božič. Pri naših rudarjih se začne praznovanje že s sv. Barbaro. Tradicija hoče, da jo praznujemo z zahvalno mašo in družabnim kosilom.

Miklavž nas bo obiskal v naši farni dvorani v nedeljo, 9. decembra, ob 16. uri. Bo za vse lep družinski praznik. Otroci in odrasli se že pripravljamo. Pridite, vas lepo vabimo.

Na božič se bomo pripravili z duhovnimi obnovami v adventnem času:

V *Tourcoingu* 2. decembra, ob 16.30 v Rue d'Austerlitz, Pomočnica

Ga. Katarina Nedelko-Horvat iz Nailli Sensa

vernih duš; v *Vendin-le-Vieilu*, Fosse VIII, 15. decembra, ob 17. uri; v *Carnieru* 22. decembra, ob 19. uri; v *Croisillesu* 23. decembra, ob 19. uri; v *Armentierresu* 16. decembra, ob 16. uri.

Polnočnice: v *Bruay-en-Artoisu* ob 19. uri, v *Lievinu* ob 21. uri, v *Mericourtu* pa ob 24. uri. Vsi toplo vabljeni zlasti k prejemu zakramentov!

Pravočasno javite bolnike, da tudi oni dožive srečo božjega obiskanja v božični skrivnosti.

Krščeni sta bili: Emilie Milan in Ludivine Frapart.

Zakrament sv. zakona sta si dala Dominik Vermesse in Katarina Zorko. Veliko blagoslova na njih življenjski poti!

13. septembra je v bolnici v Lensu odšla po zaslužen plačilo ga. Margarita Bučar, roj. Friesz. Ob zgodnji smrti soproga Ivana je z vso ljubeznijo skrbela za številno družino. Po naravi inteligentna je obvladala kar pet jezikov. Pokopana je bila 15. septembra v cerkvi Sallaumines ob veliki udeležbi prijateljev. Naj ji Gospod poplača ves njen trud in trpljenje!

20. marca je v Nailly Sensu odšla v boljšo domovino rojakinja iz Odrancev ga. Katarina Nedelko-Horvat. Mladost je preživela v Gamberju pri Dolnji Lendavi. V Francijo je prišla l. 1934, pred petdesetimi leti. Zapustila nas je v svojem 67. letu. Njenim, zlasti družini Vogrinčič iz Lisieuxa ob izgubi tete in sestre, naše iskreno sožalje! Naj bo Gospod njeno veliko plačilo.

Vsem rojakom milosti poln Božič!

NICA

Na nedeljo, 21. okt., je doletela huda nesreča družino Novak iz Pudget sur Argensa. Smrt jim je pobrala starejšega sina Jean-Louisa, ki je utonil v morju pri podvodnem ribolovu, star nekaj nad 23 let. Ker je bil zelo navdušen za ronjenje in podvodni ribolov, je prosti čas najraje porabil za morje. Tako je tudi to nedeljo popoldan šel s prijateljem na morje. Ko je prvič zaronil, je naletel

na veliko rib, zato se je vrnil na površje, povedal prijatelju, kaj je našel, vzel podvodno puško in spet zaronil. Prijatelj mu ni sledil, ker je bil nekoliko prehlajen in ga je čakal na obali, toda Jean-Louis se ni več vrnil na površino. Gotovo mu je srce odpovedalo v globini 20 metrov, kjer je voda precej mrzla. Bil je sam pod vodo in nihče mu ni mogel pomagati, ko je omahnil. Ko se je prijatelj začel vznemirjati, je bilo že prepozno.

Pokopali so ga v torek po nesrečnem dogodku v kraju, kjer je živel s starši, ob veliki udeležbi domačinov, kjer je družina zelo znana in cenjena. Vse nas je hudo prizadela ta žalostna novica ob nenadni smrti sina, ki je veliko obetal. Naj mu bo Gospod milostljiv in mu podeli svoj mir, staršem in sorodnikom pa izrekamo globoko sožalje.

V nedeljo, 4. novembra, je bila izredna slovesnost za našo slovensko skupnost v Nici. Po petih letih nas je spet obiskal škof Lenič iz Ljubljane in podelil zakrament sv. birme šesterim mladim kristjanom. Slovesnost je lepo potekala in tudi vreme je bilo izredno lepo, sončno. Po slovesnosti smo imeli skupno kosilo na Laghetu, kjer je znano Marijino svetišče in božja pot. Sestre so nas zelo lepo sprejele, nam z veseljem postregle in dale na razpolago najlepšo dvorano. Lepo se jim zahvaljujemo. Škoda, da je takoj po kosilu moral škof na pot na sestanek slovenskih izseljenskih duhovnikov.

Pred nami je lep božični praznik, praznik nedoumljive božje ljubezni, da se je Bog storil človek, se rodil kot majhen otrok, da nam bo v vsem enak razen v grehu, delil našo človeško usodo in nas s svojim življenjem, trpljenjem in smrtjo odrešil in omogočil večno zveličanje in večno srečo pri Bogu. Skrivnost božje ljubezni do človeštva bomo tudi mi slavili s slovesno mašo-polnočnico na sveti večer. Maša-polnočnica bo nekoliko prej kot je navada, in sicer ob 10. uri zvečer v naši kapeli. Čas sv. maše-polnočnice smo pomaknili naprej, da laže pridete in se vrnete nazaj domov tudi tisti, ki ste bolj

daleč od naše kapele, pozneje pa bodo imeli tudi Hrvatje svojo mašo. Na božič pa bo maša ob 10. uri dopoldne.

Vsem želimo vesel božič in naj božje Dete prinese blagoslov vsem našim družinam.

MARSEILLE

Naše slovensko srečanje pred božičem je na zadnjo adventno nedeljo, 23. decembra, ob 5. uri popoldan v Eouresu. Pred mašo bo priložnost za spoved. Vsi ste lepo vabljeni k slovenski maši. Naslednja sovenska sv. maša bo šele na nedeljo pred prepelnico.

nemčija

FRANKFURT

V Frankfurtu sta se 5. 10. 1984 poročila Franjo Restek in Gabriela Arndt. Na skupni življenjski poti jima želimo božjega blagoslova in iskreno čestitamo.

Tudi letos smo imeli *misijonsko nedeljo*. V Frankfurtu smo jo obogatili tako, da sta ministrantki prebrali pismo slovenske misijonarke Ančke, ki deluje v Centralni Afriki. Zbrali smo 219,47 DM, v Mainz

Poroka Franja Resteka in Gabriele Arndt v Frankfurtu.

175,20 DM in v Lichu 70 DM. Nabirko smo že poslali sestri Mariji na Madagaskar. Ko je zadnjikrat dobila v dar 500 DM, je odgovorila, da za to ceno lahko kupi približno 800 kg riža. Pri tem ima v šoli čez 800 otrok, od katerih jih samo polovico dobi nekaj hrane.

Letošnje *martinovanje* 10. novembra je bilo eno najbolj uspešnih do zdaj. Zbralo se nas je 180. Ansambel Veseli Pomurci je dal vse od sebe, ni treba ga posebej pohvaliti. Na mizah smo imeli okusno potico, ki jo je podarila neka dobrotnica. Klobas nam ni zmanjkalo, za polne kozarce pa so skrbeli pridni sodelavci. Prireditev je v prijetnem vzdušju trajala do njih ponoči in kdor je

44 slovenskih šolarjev iz Stuttgarta je teden po binškoštih letos preživel v Brandenbergu na Tirolskem. Obiskali so tudi 300 let staro kmečko hišo v vasi, ki ima še vedno črno kuhinjo.

hotel, se je lahko naplesal. Da smo bili potem s čiščenjem kmalu gotovi, so pripomogli tudi pridni otroci, ki so sproti pospravljali mize. Kljub „zgodnji“ uri so bili dobro razpoloženi in nihče ni popoldne manjkal pri nedeljski maši.

Veselo martinovanje v Frankfurtu 10. nov. 1984.

STUTTGART-okolica

Rekordno število na romanju. — Na praznik Vseh svetnikov je bilo na našem tradicionalnem romanju pri Ave Mariji v Deggingenu verjetno rekordno število udeležencev. K temu je gotovo pripomogel tudi krasen sončen dan. Računamo, da je bilo na zahvalnem romanju blizu 300 ljudi, od teh veliko družin z otroki od Stuttgarta do Reutlingena in Ulma. Maša je bila darovana za pokojne sorodnike udeležencev. Glavno misel pridige bi lahko strnili v stavek: „Vsi lahko postanemo dobri in dobrota je pot k svetnikom.“

Skioptično predavanje o Indiji. — Da se podrobneje spoznamo z deželo, v kateri bomo podpirali bogoslovca v semenišču Poona z imenom Sojan Varghese, smo priredili skioptična predavanja v Stuttgartu, Pfullingenu, Heilbronn, Urachu in Förchtenbergu. Bogoslovec Varghese se je v svojem pismu takole predstavil: „Dragi misijonski prijatelji! Zelo sem vesel, ko sem izvedel, da ste pripravljene mi pomagati pri mojem študiju. Prepričan sem, da bi radi kaj vedeli o meni. Rojen sem bil leta 1956 v južnem delu Indije, v Kerali. Imam starše, tri brate in pet sester. Dve moji sestri sta redovnici. Od prvega dne mojega šo-

lanja sem imel željo, da postanem misijonar . . . Veselim se že dne, ko postanem duhovnik-misijonar. Zelo bi me zanimalo zvedeti kaj o vas.“ Seveda bomo bogoslovcu odgovorili in povedali odkod smo in kaj delamo v Nemčiji.

Obiskal nas je nadškof iz Ljubljane. — Zveza nemških in protestantskih novinarjev je imela v Stuttgartu od 22.—25. novembra svoje zborovanje. Na konferenco so povabili tudi ljubljanskega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja, da jim je v svojem predavanju govoril o „občevanju z jezikom“. Poslušalo ga je 250 novinarjev. Nadškof Šuštar je obiskal tudi naš Dom in se zanimal za delo našega občestva. Iz filma „Slovenci na Württemberškem“ je dobil največ informacij o tem, kaj delajo, kako živijo in praznujejo naši delavci v Nemčiji. Film si je ogledal tudi urednik Družine, prelat dr. Ivan Merlak, ki je nadškofa spremljal. Oba sta bila presenečena o pestrosti našega verskega, kulturnega, socialnega in družabnega dela.

Odrpta noč in dan . . . — Zopet moramo poročati o dveh smrtnih primerih. To pot je posegla smrtna kosa v pravo pomlad življenja. Med potjo na dopust v domovino se je 23. avgusta v bližini vasi St. Michael/Lungau v Avstriji s svojim motorjem smrtno ponesrečil slovenski fant iz Stuttgarta, 19-letni Maks Levec. Morda je bilo usodno zanj to, da se je podal na pot ponoči, torej premalo spočit. Do kraja nesreče je vozil okrog 450 km. V bližini dolgega tunela v Turah so ga

našli v jutranjih urah ob avtocesti mrtvega. Njegovo truplo so prepekljali na pokopališče v Mengšu, odkoder je družina doma.

Materi Heleni in bratu Antonu, ki živi v Stuttgartu, ter vsem sorodnikom naše iskreno sožalje!

Nenadni odhod mladega Maksa pa naj pouči našo mladino, da je ves smisel življenja končno le v pričakovanju tega, kar nas uči naša vera, namreč v večnem življenju.

V Stuttgartu izražamo svoje sožalje tudi družini Ladislava in Slavice Pukšič, kateri je 6. oktobra nenadno umrla tri tedne stara hčerka Nataša. Še prejšnji dan so bili z njo pri zdravniku, ki ni ugotovil kaj akutnega in je punčko pustil doma, ko ji je predpisal zdravilne kapljice.

Nič hudega sluteč je družina zvečer legla k počitku. Zjutraj pa so našli v postelji hčerko mrtvo. Ker se nameravajo starši pozneje vrniti v domovino, so svojo mrtvo hčerko prepeljali na domače pokopališče v Ptuj.

Naši mladi kristjani. — Po svetem krstu smo sprejeli v Cerkev: v Stuttgartu Simono Tramšek, hčerko Avgusta in Štefke, ter Mihaelo Petek, hčerko Vide Petek; v Aale nu Mihaela Janežiča, sinka Marka in Zdenke. Čestitke!

„Kaj bo z našimi otroki? se sprašuje matere letošnjih prvoobhajancev v Stuttgartu. Na slovesni dan svojih ljubljencev so smele tudi one v Slovenski dom, kjer so imeli prvoobhajanci malico.“

Marko Berlec in Anita Podjavoršek na poročnem slavlju v Altbachu pri Stuttgartu. Poročilo o njuni poroki je bilo v prejšnji številki. Naše luči.

BAVARSKA

● Za nami je *vinska trgatav*. Letos nam jo je vreme zagodilo: medtem ko berejo grozdje v Sloveniji običajno okrog 10. oktobra, se je letos trgatav zakasnila za en teden, tako da je bilo na dan naše trgatve v Münchnu mnogo rojakov v Sloveniji.

No, pa je bilo vseeno lepo, čeprav nas je bilo nekaj manj kot sicer. Kvintet Karavanke je zavzeto in kvalitetno igral, da so pete plesavec brusile tla še in še. V veselih tekmah so se pomerili moški, mladinci in otroci. 3000 srečk po 1 marko je razdelilo 500 nagrad, med njimi 840 mark vredno ameriško posodo Amway za šest oseb (ki je šla v Maribor), ročni električni vrtni stroj (za 200 mark — v Grosuplje) in tri kovčke (za 100 mark — v Celje). Domača družba, petje, pogovor, znanci, prijatelji, dobra volja — vsega je bilo toliko, da smo nekaj ur pozabili, da smo v tujini.

● *Mesec verskega tiska* smo pripravili v novembru, saj prihaja tedaj k naši maši največ naših vernikov. Vsakdo si je lahko v cerkvi ogledal vrsto slovenskih verskih knjig in listov, in si jih kupil.

● Da so naše maše lepe, poskrbi jo tudi *ministranti* — spet je nekaj novih in lepo jih je videti pred oltarjem — in *pevski zbor*, ki navadno podpre ljudsko petje med mašo, kdaj pa kdaj nam pa postreže tudi z zborovsko pesmijo.

● Za *Vse svete* smo imeli mašo v župnijski kapeli, ker imajo tedaj pri Sv. Duhu celodnevno češčenje, pa bi mogla biti naša maša tam šele ob 7^h zvečer. Lepa skupina se nas je nabrala in celotno bogočastje je bilo ubrano na ta praznik. Tudi naslednji dan, na *dan vernih duš*, je prišlo v kapelo dosti vernikov, da smo skupaj pomolili za naše rajne.

švedska

Kot smo že poročali, smo dobili Slovenci na Švedskem še enega na-

šega duhovnika, g. Stanislava Cikaneka, ki je prišel med nas iz Brazila. Sam se je bralcem Naše Luči predstavil. Sedaj oba skupaj, namreč g. Drolc in g. Cikanek, pridno obiskujeta naša slovenska občestva po vsej Švedski in celo po ostali Skandinaviji, saj je g. Stane šel na samo misijonsko nedeljo v Oslo na Norveškem, kjer sta bila njegovega obiska posebno vesela Slovence Lovro in Ferdinand. Na Švedskem so bili njunega obiska prejšnji mesec deležni še Slovenci iz Jönköpinga; ki so se kar v lepem številu zbrali k slovenski sveti maši. Povzdignili so slovesnost z lepim petjem pod vodstvom dobrega in požrvalnega organista g. Ludvika Maka, medtem ko sta dečka Andrej in Friderik, oba iz Makove družine, lepo in zbrano stregla pri oltarju. Po lepo doživeti sveti maši so se navzoči srečali z novim duhovnikom. Dobre slovenske mame iz jönköpingške župnije pa so poskrbele za kavico z obilnim pecivom in grozdom. G. Stanetu so izrekli dobrodošlico in mu zaželeli, da bi dolgo ostal na Švedskem, kjer je pastoralnega dela za enega samega duhovnika preveč.

Zadnjo nedeljo v mesecu pa je g. Jože predstavil g. Staneta še slovenskima cerkvenima občestvoma v Landskroni in Malmöju. To sta bili še zadnji slovenski krščanski občini, ki jih je moral g. Stane obiskati, da je tako dobil celoten vpogled v dušnopastirsko delo, ki ga te dni med nami sprejema.

V prijazni župnijski cerkvi v Landskroni se je zbralo veliko vernikov, ki so g. Staneta prisrčno in veselo sprejeli in se zahvalili g. Jožetu za vse delo, ki ga je tako dolgo sam opravljal. Oba naša duhovnika sta si prav na to nedeljo razdelila svoji pastoralni področji na Švedskem. G. Jože bo deloval na severnem delu Švedske s središčem v Göteborgu in Stockholmu, g. Stane pa na jugu s središčem v Malmöju, kjer se bo drugo leto tudi za stalno naselil (trenutno stanuje v Göteborgu, kjer hodi na tečaj za švedski jezik). Naši dobri Slovenci iz Landskrona so nedeljsko slovesnost povzdignili z lepim in zelo ubranim

petjem pod vodstvom g. Avgusta Budja in njegove vnukinje Leonide, ki je to nedeljo prvič sedla za orgle pri sv. maši in se je prav lepo odrezala v veliko veselje njenega starega ata, že izkušenega organista. Po sv. maši smo bili tudi v Landskroni pogoščeni s kavo in dobrim pecivom.

Ob pol petih sta oba duhovnika že darovala sv. mašo v Malmöju. Tudi tam se je pri oltarju zbralo kar dosti rojakov. Morda se bo prihodnjič, ko bo g. Stane ponovno prišel, saj bo prihajal v Malmö in Landskrono vsako tretjo nedeljo v mesecu, zbralo še več ljudi. V tem največjem mestu južne Švedske živi in dela mnogo Slovencev — prav zato se bo g. Stane preselil prav tja. Dobro bi bilo, da bi Slovenci v Malmöju drug drugęga obvestili o tem, da so dobili za to področje novega duhovnika, in da bo slovenska služba božja vsak mesec v katoliški župnijski cerkvi. V prihodnje bomo imeli tudi več priložnosti za srečanje z novim duhovnim pastirjem v eni izmed župnijskih dvoran. Vse skupaj pa vabimo k večji udeležbi. Če ne bo Slovencev, se bo pač moral g. Stane v Malmöju posvetiti pastoriali Portugalcev, katerih jezik govori, saj prihaja iz Brazila, kjer je v pastoralnem delu uporabljal portugalščino.

GÖTEBORG

Naše bogoslužno občestvo v Göteborgu je 13. oktobra dobilo novega člana. *Krstili* smo Petra Aleksandra Mlinariča. Njegov triletni bratec Robert je že lepo sodeloval pri krstu. Petru Aleksandru želimo, da bi srečno rasel v milosti in modrosti pred Bogom in pred ljudmi v selje njegovih staršev ge. Majde in g. Ivana ter svojega brata.

švica

ROMANJE V EINSIEDELN

Tudi letos smo na četrto nedeljo v septembru, 23. sept., poromali na

Birmanka izroča škofu šopek po pozdravu v Einsiedelnu.

naše švicarske Brezje — v Einsiedeln.

„Še je vera v nas in narodna zavest,“ je rekel nekdo ob pogledu na velike množice, ki so se stekale v cerkev. Želja po srečanju z Bogom

Birmanci v Einsiedelnu pričakujejo s slovenskim šopkom škofa dr. Smeja.

in med seboj je bila tako velika, da nas ni oviralo mrzlo deževno vreme, niti daljava, saj so bili med nami tudi sosodje iz Avstrije in Nemčije. Še posebno razveseljiva je bila velika udeležba narodnih noš, ki so se kakor velik slovenski šopek strnile v cerkvi. Vseh skupaj od malih, večjih in največjih jih je bilo kar 28.

Romarsko sveto mašo je vodil mariborski pomožni škof dr. Jožef Smej, ki je za to priložnost prvič prišel med nas. Pred mašo ga je pozdravil p. Fidelis, za njim pa še osem birmancev, katere je med sv. daritvijo potrdil z zakramentom sv. birmе. S škofom je somaševalo še 12 duhovnikov. Med bogoslužjem smo vneto molili in peli kot ena družina, ki se je srečala pri Materi.

Po maši smo si imeli veliko povedati, saj se nekateri le enkrat na leto vidimo. Ker nas je pa dež priganjal, smo se hitro razkropili po hotelih, da bi si potešili lakoto in se ogreli. Največ nas je bilo v hotelu Drei Könige. Po kosilu se je škof sprehodil od mize do mize, se rokaval z rojaki, jih spraševal, spodbujal. Tu in tam je tudi zadonela zdravica in narodna pesem. Seveda ni smelo izostati fotografiranje. Posebno birmanci so želeli imeti trajen spomin na svoj praznik. Ker zunanaj na prostem ni bilo mogoče zaradi dežja, smo to opravili kar v hotelu.

V veselem razpoloženju smo si ob slovesu stisnili roke z željo — na svidenje drugo leto!

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Walkathon, po naše „dobrodela hoja“ z nabiranjem prispevkov v določen namen, je v Sydneyu zbrala 2425 dolarjev. Nabirka je namenjena popravilu strehe cerkve sv. Rafaela. — V sydneyski kat. Misiji smo imeli prvo sv. obhajilo 23. septembra. Med prvoobhajanci je bilo devet dečkov in tri deklice. — Prvo nedeljo v septembru je slovenska kat. Misija v Adelaidi obhajala „očetovski dan“. Med mašo

je prepevala mladina, otroci pa so pripravili program po maši. — Občestvo slov. kat. Misije v Melbournu je na tretjo nedeljo v septembru pripravilo dan upokojevcev. Okrog 40 jih je prišlo. V cerkvi je pela mladina. V dvorani so tudi nastopili mladi. Program je olepšal še obisk geelongških pevcev, ki so zapeli nekaj narodnih pesmi. — Isto nedeljo je bil tudi Wikathon. Sodelovalo je 42 hodcev. Nabrali so 4145 dolarjev, ki so jih namenili skladu za dom počitka. — V Melbournski stolnici je bila 7. oktobra maša narodov, pri kateri so sodelovali tudi Slovenci. Maševal je z izseljenskimi duhovniki melbournški nadškof.

ARGENTINA

V Slovenski hiši v Buenos Airesu se je

29. septembra zbralo 300 otrok, 50 v narodnih nošah, da so proslavili zlato-mašnika in narodnega delegata slov. dušnega pastirstva v Argentini, msgr. Antona Oreharja. Po maši so šolski otroci pripravili slavljenju lepo akademijo in se z njo zahvalili zlatomašniku za vso dušno in narodno skrb med Slovenci v Argentini. — Ob 35-letnici slovenskih mladinskih organizacij so priredili v Buenos Airesu 15. pevski glasbeni večer. Sodelovalo je 9 različnih skupin in na klavirju solist Andrej Jan. — Društvo Slovencev v Mendozii je pripravilo 23. septembra svojemu dušnemu pastirju g. Jožetu Hornu ob 30-letnici župnikovanja med njimi zahvalno akademijo. — V Buenos Airesu je zaključil zemeljsko potovanje 16. oktobra p. Ciril Petelin. Rojen je bil v

Ribnici leta 1910. Še mlad je vstopil v cistercijanski red in bil leta 1933 posvečen v duhovnika. 12 let je deloval v Stični, leta 1945 se je komunističnemu terorju umaknil najprej v Avstrijo. V taboriščih Lienz in Spittal ob Dravi je bil prefekt v ženskem dijaškem konviktu. Z drugimi begunci je odšel v Argentino, in tam dočakal zlato mašo. Naj mu bo Bog plačnik za vse dobro, kar je storil. — V Slovenski hiši v Buenos Airesu so 27. oktobra praznovali slovenski narodni praznik ob obletnici ustanovitve republike Slovencev, Hrvatov in Srbov (24. okt. 1918). Po zahvalni maši je bila v dvorani slavnostna prireditev. Glavni govornik je bil član vodstva Slov. ljudske stranke in član Narodnega odbora za Slovenijo g. Rudolf Smersu. Geslo akademije je bilo: „Duh slovenski iz roda v rod“. Po akademiji je bila slavnostna večerja. — Na 13. večeru Slov. kulturne akcije je predavala dr. Katica Cukjati o narodni zavednosti in emigracijski mladini. — V župni cerkvi sv. Rafaela v Buenos Airesu je od leta 1976 ustoličena podoba svetogorske Matere božje in tako versko središče primorskih rojakov. Tu di letos oktobra so slovesno proslavili obletnico blagoslova. Božjo službo je imel zlatomašnik msgr. Orehar. Po maši je bilo družabno srečanje. Okrog 3000 primorskih rojakov je bilo navzočih. 53 starejših in bolehnih je po pridigi prejelo sveto maziljenje. — V Bariločah so priredili 7. oktobra smučarske tekme in sicer v slalomu. Pri možeh je zmagal Martin Bačar, pri damah pa Nataša Marolt. Tekme je vodil mednarodni trener in himalajec g. Dinko Bertoncelj. Praznik je malo pokazila nesreča g. Vojka Arka, ki je duša športnega in alpinističnega dela v Bariločah. Pri padcu na beton si je zlomil nogo.

ZDA

Na Slovenski pristavi je vodstvo Ameriške domovine pripravilo 8. septembra poseben simpozij o izboljšanju časopisa. — V Milwaukeeju so imeli misijski piknik. Čisti dobiček, namenjen misijonom, je bil 5558 dolarjev ali okrog 114.000 šilingov. — Prijatelji Ameriške domovine so organizirali v nedeljo, 9. septembra, na slovenski pristavi piknik v korist tega lista. Najprej je maševal clevelandski pomožni škof Edvard Pe-

vec. Po kosilu je bil program, ki so ga izvajali Fantje na vasi in Mladi harmonikarji. Piknika se je udeležilo okrog 300 ljudi. — V soboto, 1. in nedeljo, 2. septembra, so obhajali v Chicagu Baragove dneve. V soboto je vodil maševanje koprski škof dr. Jenko, v nedeljo pa čikaški kardinal Bernardin. Z njim je somaševalo še sedem škofov. Glavni udeleženci so bili slovenski verniki. Med Američani je za Baragovo kanonizacijo je premoalo zanimanja. — Po treh mesecih presledka so v septembru imeli pri sv. Cirilu na osmi cesti spet prosvetno uro. — V cerkvi sv. Križa v Fairfieldu je 12. oktobra koncertiral Ljubljanski oktet. Pel je cerkvene in narodne pesmi. Po koncertu je prepeval tudi v dvorani za zabavo. — 4. novembra je poteklo 90 let, odkar je bila blagoslovljena prva slovenska Cerkev v Clevelandu. Postavili so jo Slovenci pod vodstvom dušnega pastirja Vida Hribarja, doma iz Cirkuš, župnija Zgornji Tuhinj. Študiral je bogoslovje v Clevelandu, kjer je postal duhovnik leta 1893. Okrog cerkve je kasneje zrastle slovenska naselbina in župnija sv. Vida.

KANADA

Lazarist g. Franc Sodja je 31. avgusta praznoval 70-letnico življenja. Rojen je bil v Bohinju, študiral v škofovih zavodih, vstopil k lazaristom in postal du-

KRITIKA CERKVE

(nadaljevanje s 7. strani)

bolj dragoceni. K taki kritiki se je treba v skupnosti vzgajati dolga leta, predvsem pa je zanjo potrebna najvišja mera ljubezni. Sicer pa je brez ljubezni sploh nemogoča vsaka zdrava kritika.

Našteta pravila zdrave kritike veljajo tudi za kritiko Cerkve. Veren človek se mora zavedati, da smo kristjani drug za drugega odgovorni, ker gre za skupno službo evangeliju. Odgovorni smo za uresničevanje evangelija in zato moramo biti pozorni in tudi opozarjati napačne drže in napačne oblike v Cerkvi. Da pa kdo to zmore, mora najprej poznati bistvo Cerkve (dogme), njen zgodovinski razvoj in razumeti znamenja časa in prostora. Če se in

hovnik leta 1941. Hotel je iti na Kitajsko, pa je šel 1947 za pet let v ječo, ker se je rdeči režim bal gorečega duhovnika. Leta 1958 je prišel v Kanado. Od 1966 do 1982 je bil v Argentini, potem se je vrnil v Kanado. Napisal je 10 knjig, med njimi Lepo je biti mlad in Glejte že sonce zahaja. — Pri papeževem obisku so tudi kanadski Slovenci sodelovali. Najvažnejšo vlogo je imel Frank Paznar, ki je bil predsednik odbora za pripravo travnika, kjer je bila v Torontu papeževa maša, katere se je udeležilo pol milijona ljudi. Med rediteљи je bilo 82 Slovencev in dva policaja. 115 pevcev je papežu zapelo pesem Ti si Peter skala. Nastopile so tudi številne narodne noše. — Med 48 praviljoni v sklopu toronstke Karavane, je paviljon Ljubljana prejel prvo nagrado za notranjo opremo, drugo mesto za muziko, treje pa za zunanjo opremo. V septembru se je mudil v Kanadi tudi koprški škof dr. Jenko. Prišel je iz ZDA, kjer se je udeležil Baragovih dni. — Na poletnem letovišču je župnija sv. Vladimirja v Montrealu priredila 15. julija slovenski dan z verskim, kulturnim, športnim in zabavnim programom. — Tudi montrealški Slovenci so se udeležili srečanj s papežem. — Pri sv. Gregoriju v Hamiltonu so priredili tridnevni festival, na katerem so hoteli Kanadčanom pokazati slovensko prisotnost v Kanadi. Mašno slavlje je imel škof Edvard Pevec iz Clevelanda.

kadar se Cerkev oddaljuje od svojega bistva, je potrebna kritike. Nauk, ki ga zastopa in oznanja, je torej merilo kritične presoje Cerkve. Ko kristjan kritično razmišlja o verskih resnicah in celo o Bogu samem, pa se mora zavedati, da njegova spoznavna možnost ni zadnje merilo stvarnosti (scientizem), kaj šele Stvarnika.

Večji razmah kritike je mogoč ob motenju konkretno izpeljave verskega nauka, ki ima svoj izvir v razodetju. Tu gledamo na Cerkev kot ustanovo v preteklosti in sedanosti, na nosilce te ustanove (papež, škofje, duhovniki, redovniki, laiki), na način opravljanja služb v Cerkvi, na službe same, na oblike obredov, na predpisani življenjski slog (npr. celibat), na predpise (kanone), navade, liturgične prostore, liturgična oblačila itd. . . .

Naj navedemo ob tej široki možnosti kritike v Cerkvi nekaj misli.

Otrok kritično presoja odrasle. Kar je v očeh mladih pametno in potrebno, je v očeh otroka morda neumnost. In obratno. Cerkev pa sestavljajo odrasli, odraščajoči in otroci. Preteklost je v sedanosti prav tako od Boga hotena resničnost kot prihodnost, zato ima celo staromodno svoj pomen in nihče ne more suvereno odločati, kaj se mora ohraniti iz preteklosti in kaj pripada prihodnosti (Rahner).

Kritika je vedno izražanje lastnega mnenja o stvari, vprašanje pa je, če je moje mnenje bližje resnici kot tisto, kar kritiziram.

Kritiko, ki se je zelo razmahnila, je treba presojeti pozorno, ker vsebuje tudi motne elemente. Kritiko, ki spoštuje bistveni značaj Cerkve in vzpodbuja k določenim spremembam, narekuje ljubezen do Cerkve. Ko gre za odklonilno kritiko Cerkve, je treba razlikovati med tradicijo, ki je božjega izvora, in čisto človeško tradicijo, ki jo je mogoče spremeniti. Bog ni starokopiten. To pa ne pomeni, da ni nespremenljivih resnic. Za iste absolutne vrednote pa moremo in moramo v teku stoletij uporabljati različne izraze. Vrednote se ne spreminjajo, spreminja pa se naš način izražanja in uporaba vrednot.

Če bi morali izbirati med zarjavelim konservativizmom in stanjem napetosti, bi pač dali prednost drugemu; v tem vidimo namreč znamenje življenja. Bržkone bomo morali še dolgo živeti v prehodni dobi. Treba je časa, da se odtrgamo od določene podobe, ki smo jo imeli o Cerkvi, to je od statičnega in legalističnega tipa, ki nam je bil doslej domač, da bomo dobili smisel za komunitarno Cerkev, ki je človeku bližja, ki je bolj bratovsko evangelijska, ki več moli. Pogoj za to pa je: osvoboditi se moramo določene preteklosti, dobiti globok čut za neokrnjeno krščanstvo in iz njega živeti (kardinal Suenens).

J. D.

še prvo, pa drugo, pa tretje!

ROMANI NAMESTO PREPOVEDANIH DOKUMENTOV?

Štatenberško pisateljsko srečanje (v slovenjebistriški občini) je skušalo z več plati osvetliti temo „pisatelj in kriza“. Uvodoma je govoril Janez Strehovec: vpraševal se je, kaj v okviru literature danes pomenijo dela, ki se odrekajo lepemu in govorijo raje o resnici. So to nadomestki tabuiziranih (= nedotakljivih) dejstev? Dejal je, da so ta dela predvsem prozni in dramski teksti: Nož, Golobnjača, Tren II, Gavžen hrib, Maks, Noč do jutra, Umiranje na obroke. „Besedila kot nadomestki?“ je rekel. „Roman kot objava prepovedanih dokumentov. Roman kot surrogat za odsotno politično pravno in gmotno rehabilitacijo. Drama kot edino mesto zakonito javnega svetlikanja tiste resnice, ki podtalno več kot očitno živi v naši stvarnosti . . . , vendar se umetno zakriva. Literarna revija kot skrajšani, zgoščeni, vsake kvatre enkrat izhajajoči tisk, vendar v funkciji čistega dnevnika enega jugoslovanskega naroda . . . Zakaj ta nenavadni obrat od lepega k resničnemu?“

Konkreten in kritičen do prakse kul-

turne politike je bil Igor Torkar. Med drugim je navedel nekaj „grdih pojavov umetniške neetike in nemorale v naši kulturi“, med njimi: „nemarne metode zaščitenih polemikov“, „manipulantsko friziranje pa črtanje in skrajševanje prispevkov neprijjubljenih avtorjev“ v časopisu, „idejno umetniško kameleonstvo kakšnih mlajših pa tudi starejših gledališčnikov“ itd. Torkar je poudaril, da se zavzema za takšno kulturno politiko, ki podpira umetniško etiko in moralo. „Vseh naših kriz je predvsem krivo etično moralno hiranje številnih vodilnih kadrov pa tudi številnih ročnih in umskih delavcev,“ je rekel.

DELO-KNJIZEVNI LISTI, Ljubljana, 20. sept. 84/7.

DRUŽBENOPOLITIČNO DUŠNO PASTIRSTVO

Socialistični režim v Jugoslaviji, ki je povzdignil ateizem v svojo vero, se je moral vznemiriti, ko sta v kratkem času dve veliki cerkveni praznovanji (v Jasenovcu in Mariji Bistrici) privabili več ljudi, kot v splošnem prihajajo na partijske prireditve. Odmev med verniki je bil velik — tudi na očitke, da država ovira cerkveno delovanje.

Sicer je nesporno, da zagotavljajo jugoslovanski komunisti vernim nekaj svoboščin; vendar bi jim bilo najljubše, ko bi se Cerkve omejile zgolj na dušno pastirstvo in bi prostovoljno prepustile družbeno politiko partiji. To storiti pa nista pripravljeni ne srbsko pravoslavje ne hrvaška katoliška Cerkev, že zaradi

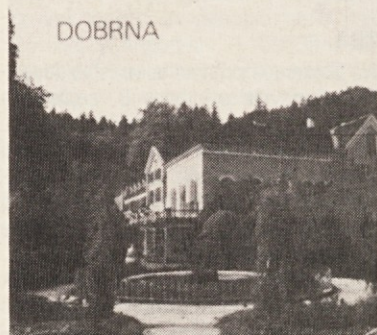
tega ne, ker partija nekaj zamolčuje: da namreč sama ovira tudi dušnopastirsko delo, ko npr. otežkočuje gradnjo novih cerkv.

Sicer pa tudi jugoslovanski komunisti podlegajo Marxovi zmoti, da mora biti socialistična družbena ureditev brezpogojno združena z ateističnim svetovnim nazorom. Da prizadevanje za pravičnejšo družbeno ureditev lahko izvira tudi iz verskega prepričanja, noče noben pravoverni komunist uvideti — tedaj bi namreč moral postaviti pod vprašaj svoj oblastniški položaj.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 24. sept. 84/4.

OB DVAJSETLETNICI UKINITVE „PERSPEKTIV“

Birokracija, navajena, da si lasti absolutno iniciativo in kontrolo, je z vsemi sredstvi skušala proces (v Perspektivah konkretnejše obravnave posameznih negativnih pojavov naše

družbe) preprečiti. Obtožuje in kleveta Perspektive kot neoblogardistično, prokapitalistično, prokitajsko, skratka kot reakcionarno delovanje, katerega cilj naj bi bil prevzem oblasti, vzpostavitve večpartijske demokracije ali celo kastovske družbe.

Kampanji diskvalifikacije so se žal pridružili tudi nekateri politični funkcionarji. Tudi njihove izjave so po vsebini netočne in so skušale tudi z „vrha“ prispevati k čim hitrejši likvidaciji Perspektiv, katerih sodelavci dejansko predstavljajo skoraj polovico slovenskih književnih ustvarjalcev.

V prvi fazi so onemogočili izdajanje Perspektiv s tem, da je bila blokirana tiskarna, odvzeta reviji založba in subvencija. Svet sodelavcev se z nastalo situacijo ni mogel sprijazniti, o čemer je podrobno in točno obvestil slovensko javnost. Z zbiranjem denarnih sredstev med sodelavci je nameraval v samozaložbi izdati zbornik v upanju, da se bo medtem položaj normaliziral in da bo dobil drugega izdajatelja. Reakcija na ta sklep Sveta sodelavcev je bil prehod od administrativnih ukrepov na policijske.

NOVA REVIJA, Ljubljana 1984, št. 28-29/3348-3350.

LOV NA ČAROVNICE

Vidmar namiguje (v Književnih listih v začetku septembra 1984) na Kocbekove „mahinacije po podpisu Dolomitske izjave“ in znova tudi na Kocbekov slab „značaj“ v zvezi z roškimi žrtvami junija 1945.

Namigovanje je samo namigovanje. O dogodkih ob in po podpisu Dolomitske izjave še zmerom ne vemo vseh dejstev. Tako rekoč nič ne vemo o likvidaciji domobrancev na Rogu, razen pač tisto malo, kar je v tržaškem intervjuju povedal Kocbek, pred njim pa v svoji Ukani (in seveda na svoj način) Tone Svetina in Franc Strle v knjigi Veliki finale na Koroškem.

Zato mislim, da bi bilo edino smotno in v izogib vsakršnim mistifikacijam, če bi se Josip Vidmar kot predsednik medvojne in povojne OF zavzel za to, da bi odprli njene in partijske arhive ter objavili fundamentalne dokumente o vsem tem. Šele potem bi bilo mogoče nepristransko spregovoriti tudi o vseh tistih različnih razlogih, ki so

februarja 1952 pripeljali do Kocbekove prisilne politične demisije in povzročili njegov desetletni javni molk.

Andrej Inkret

DELO — KNJIŽEVNI LISTI, Ljubljana, 27. sept. 84/8.

DOLGA POT ROKOPISA

Šele po 12 letih romanja od založnika do založnika je rokopis Karla Štajnerja „Sedem tisoč dni v Sibiriji“ zagledal luč sveta kot knjiga, ki je doživela za naše pojme neverjetno naklado: 200.000 izvodov na srbohrvaškem jezikovnem področju in 50.000 izvodov v slovenščini, kar pomeni, da je javnost rehabilitirala knjigo in avtorja.

DELO, Ljubljana, 28. sept. 84/6.

ZAVRŽENI KAMEN

Ob prispejdbi o zavrženem kamnu se lahko zamislimo. Judje so Jezusa zavrgli, kot zidar zavrže kamen, ki se mu ne zdi uporaben ali mu je celó v napoto. Pa je prav ta zavrženi kamen postal vogelni kamen človeške zgodovine.

Ob tem evangeliju naj bi se zamislili tudi tisti, ki bi radi izrinili iz javnosti vse, kar je božje, versko in cerkveno. Ni se samo enkrat v zgodovini izkazalo, da je zavrženi kamen ponovno zavzel svoje prejšnje mesto, zidarji pa so bili zamenjani.

DRUŽINA, Ljubljana, 7. okt. 84/1.

BRITANSKA ČASNIKARKA IZ JUGOSLAVIJE IZGNANA

Z očitkom, da je imela zveze s „sovražnimi elementi“, je bila iz Jugoslavije izgnana angleška časnikarka Nora Beloff.

Gospa Beloff piše trenutno knjigo z naslovom „Tito in sedem bajk o Jugoslaviji“. Po podatkih zaupnih oseb sta prišla v soboto dva policaja v spremstvu tolmača v zasebno stanovanje, v katerega eni sobi je stanovala gospa Beloff. Pokazali so nalog o preiskavi hiše, zaplenili nekaj rokopisov in v njen potni list pritisnili žig, da ne sme do 1989 več priti v Jugoslavijo. Uradnika sta prinesla s seboj vnaprej pripravljeno izjavo, v kateri gospa Beloff priznava, da je imela zveze s „sovražnimi elementi“ v Jugoslaviji.

Ko izjave ni hotela podpisati, ji je bilo ukazano, da naj Jugoslavijo do nedelje ob 19. uri zapusti.

Pred več kot petimi leti je bila gospa Beloff zaradi svoje knjige „V ruskem imperiju — bajka in stvarnost“ izgnana iz Sovjetske zveze.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 9. okt. 84/7.

RAZSTRELJENO SPOMINSKO OBELEŽJE

V ponedeljek, 8. 10. 1984, ob 22. uri, je močna eksplozija, ki jo je bilo slišati v širši okolici, raznesla spominsko obeležje, ki ga je dne 29. 10. 1971 postavila krajevna organizacija ZZB Muljava v spomin na smrt štirih partizanov, ki so bili 29. 12. 1944 iz zasede sovražnika ustreljeni.

Na spominskem obeležju, ki je imelo granitni podstavek, je bila vgrajena marmornata plošča 40 x 50 cm z napisom „Po izdajstvu so 29. 12. 1944 tu pod streli iz zasede belogardistov izgubili življenje Alojz Bučar, Milan Kušar, Ivo Alič in neznan tovariš“.

DELO, Ljubljana, 10. okt. 84/9.

Križ nam govori

Slovenski človek je skozi stoletja imel zelo spoštljiv odnos do smrti in pokojnih. Smrt je sprejel dokaj naravno, brez nekih tabujev, od svojih rajnih pa se je poslavljaj z vero in upanjem na ponovno svidenje.

Svoje rajne je prav zaradi te vere polagal v zemljo ob cerkvah. V teh svetiščih se je za rajne darovala daritev sv. maše, živim pa naj bi bila prav cerkev kraj, kjer so rajne priporočali božjemu usmiljenju.

Naši predniki so bili mogočno povezani z rajnimi, toda ne z nekim pretiranim žalovanjem, ne za nekim kultom češčenja mrtvih, ampak so bili povezani v veri, da so rajni že pri Bogu ali pa je treba za njihovo očiščenje še moliti.

Prav zaradi te vere niso čutili potrebe, da bi na grobove postavljali kakšne posebne spomenike, kot je to bila v navadi pri poganskih narodih. Od nekdaj pa so čutili potrebo, da na grob postavijo preprost lesen križ. Ta križ je bil močno znamenje in je zanje imel močno sporočilo: Kristus je s svojo smrtjo premagal tudi našo smrt.

Pozneje so te lesene križe nadomestili železni križi. Zadnjih sto let te križe zamenjujejo marmornati spomeniki in še nekaj let nazaj so skoraj vsi ti

spomeniki imeli na sebi vklesan križ. To znamenje križa je mimoidočim povedalo, da v grobu počiva človek, ki je bil pri krstu zaznamovan z znamenjem križa.

Ko zadnja leta obiskujem naša pokopališča, vedno bolj z žalostjo ugotavljam, da se tudi njihova zunanja podoba zelo spreminja. Na novih spomenikih je vedno manj krščanskih znamenj.

Dobro vem, da so se časi spremenili, da so med nami tudi ljudje, ki imajo drugačno prepričanje, in ga moramo verni spoštovati. Boli pa me, ko včasih obiščem grob kake poznane osebe. Poznal sem njeno globoko vero, morda to ali ono tudi pripravil na smrt z zakramenti za bolnike in jo tudi cerkveno pokopal. Zdaj pa ne vidim na njenem grobu nobenega verskega znamenja, ki bi mimoidočemu povedalo, da v grobu počiva kristjan.

Verna mati, kateri je vera pomenila vse in ji je v celoti osmislila življenje, bi se v grobu obrnila od žalosti, ko bi videla na kako važno stvar so pozabili njeni otroci.

Vem, da tega sorodniki največkrat ne naredijo nalašč, po sredi je večkrat le pozaba in nihče jih ni na to opozo-

ril. Menim pa, da kristjani delamo veliko napako, če na take stvari ne polagamo več pozornosti.

Pred nekaj leti se je v Himalaji smrtno ponesrečil naš znani in priljubljeni alpinist Nejc Zaplotnik. Njegovi prijatelji ga niso mogli prenesti v dolino, zato so ga morali pokopati v tistih visokih gorah. V neki reviji sem na sliki videl ta njegov grob. Nekaj kamenja je na njem in preprost križ. V tistih žalostnih trenutkih so se Nejčevi prijatelji spomnili na znamenje križa in ga postavili na njegov grob. Tako bo to preprosto znamenje križa govorilo še nekaj časa tistim mogočnim skalam,

dragi bravci!

33. letnik NAŠE LUČI je za nami. Spet je izšlo deset števil, deset prijateljskih pisem našim zdomcem po Evropi, deset povezav med rojaki po svetu, deset zvezkov informiranja in oblikovanja, verskega, družbenega, splošno človeškega.

Deja je bilo dosti, iskanja novih potov tudi, dobre volje ne manj. Da je bilo vmes tudi kaj manj zadovoljivega, je razumljivo, saj je vse človeško omejeno. Kljub vsemu menimo, da lahko pod črto zapišemo pozitivno bilanco.

Vsi dobro veste, da je NAŠA LUČ neodvisno glasilo, saj samo tako lahko piše po resnici in pravici in se ji ni treba ozirati na morebitne „bofre“. Seveda je pa neodvisna tudi denarno, kar pomeni za izdajatelje veliko breme. Zrelost vas, naročnikov, bo še naprej omogočala temu neodvisnemu glasilu v slovenskem zdomstvu življenje in razvoj. Ostanite nam zvesti in pridobite nam še nove naročnike! Mi pa bomo skušali nuditi zanimivo in zdravo hrano.

Lepo Vas pozdravljamo!

Uredniki!

pa tudi viharjem, ki neusmiljeno zavijajo okoli njih in morda še kakšni alpinistični odpravci, ki bo šla mimo, da v tem grobu počiva človek, ki je bil oblit z znamenjem križa.

Naša lepa slovenska zemlja je polna križev. Križ je globoko zasajen vanjo in v čutenje slovenskega človeka. Ti križi visijo na stenah v naših domovih, dvigajo se visoko v nebo na naših cerkvenih zvonikih, stojijo na križpotju ali sredi vasi in marsikateri človek ga nosi na prsih.

Naši veliki slikar Maksim Gaspari, ki je dobro poznal dušo slovenskega človeka, je to čutenje prenesel tudi na svoje slikarsko platno. Skoraj nobene njegove slike ni, ki ne bi imela tudi kakega verskega znamenja.

Naš slovenski človek je ob pogledu na križ začutil, da na njegovem ze-

meljskem potovanju hodi z njim še nekdo. Hodi Jezus Kristus, mož bolečin, ki je tako tesno prevzel nase nego človeško usodo in nas s križem odrešil. Največji trpini so tako ob pogledu na križ bili potolaženi.

In če je smrt najtežja uganka našega življenja in ob njej doživljamo najbolj boleče trenutke svojega življenja, se bomo v takih trenutkih ozrli na znamenje križa.

Verska znamenja so bila skozi stoletja tesno povezana z našimi predniki in imajo močno sporočilo tudi za današnji čas. Spoštujmo jih in jih ponovno ovrednotimo! To velja za vse križe, ki jih imamo po domovih, križpotjih, ob naših vinogradih pa tudi na pokopališčih. Zelo duhovno ubogi bi postali brez njih pa tudi nekaj tipično slovenskega bi izginito od nas.

J. P.

denarja. Režim Cerkev opozarja, naj se vključi v prizadevanja za varčevanje in neha z gradnjami. Cerkev odgovarja, da se gradbena podjetja pulijo za prevzem gradenj in pa da prihaja veliko deviz za te gradnje iz tujine ter pomenijo takó te gradnje za slovensko gospodarstvo nemajhno pomoč.

• **STIŠKI SAMOSTAN.** Takoj po vojni je oblast cistercijanski samostan v Stični zasegla in vanj naselila osemletko in gimnazijo. Pred desetimi leti je del samostana vrnila belim menihom, letos pa, ko se je šola preselila v novo zgradbo, ves samostan. Seveda je bilo vse vrnjeno v grozljivem stanju: vse uničeno, napol porušeno, neobnavljano. Sedaj cistercijani to počasi obnavljajo z darovi vernih. Stična postaja slovensko duhovno središče: v njej se skozi celo leto vršijo duhovne vaje, verska mladinska srečanja, dnevi premišljevanj ipd. Tu bodo tudi uredili muzej slovenske krščanske umetnosti. Čeprav stoji v zemljiški knjigi čisto jasno, da so slejkoprej lastniki samostana cistercijani, se še sedaj nekateri od režima obnašajo tako, kot da je bil samostan njihova last in so ga sedaj podarili menihom.

• **BLEJSKI OTOK.** Ko je začel pred leti arhitekt Bitenc urejati nacionalizirani Blejski otok, je jel najprej obnavljati cerkev, ker „pri obnavljanju navadno zmanjka denarja za cerkev“, kakor je imel navado reči. Obnovil je tudi oltar

položaj domá

Nobena skrivnost ni, da je zadnje čase zavládala v Jugoslaviji globoka **POLITIČNA KRIZA**. Občani se vedno bolj zavedajo, da jim je bila sedanja družbena ureditev vsiljena, in to tudi vse bolj glasno izjavljajo. Knjige, ki dolga leta niso smele iziti, prihajajo sedaj na dan (Noč do jutra, Umiranje na obroke), revije si upajo zapisati marsikaj (Mladina, Nova revija), v pismih bravcev po časopisih je vedno bolj čutiti, da bravci izgubljajo strah. Režimu je namreč vedno bolj jasno, kam je jugoslovanske narode gospodarsko pripeljal, zato si ne upa nastopati prestrogo.

GOSPODARSKA KRIZA je zavzela neobičajne mere in resno se je bati, da bo prišlo do prave revščine. Mnoge družine ne morejo več plačevati stanovanj, elektrike in kurjave, kako bodo prebile zimo, ki se poleg vsega obeta zelo ostra, je vprašanje zase.

Posebej nas zanima **POLOŽAJ CERKVE V SLOVENIJI**.

• **SVETOVNONAZORSKI PRITISK.** Jasno je, da ostajajo še vedno v veljavi vsa navodila svetovnonazorskega pri-

tiska posebno na otroke in mladino, vendar je položaj različen od šole do šole: največ je odvisno od učiteljev; nekateri so še vedno ateistično zagnani, drugi pa spoštujejo prepričanje otrok. Poleg tega običajnega pritiska trenutno ni čutiti še dodatnih miselnih posiljevanj.

• **PAPEŽEV OBISK.** Zdi se, da si režim prizadeva za to, da bi se Cerkev papeževemu obisku sama odpovedala, zato stori zlasti na Hrvaškem vse, da ohranja in večja nerazpoloženje med Cerkvijo in režimom. Trenutno je položaj res tak, da si najbrž nihče od Cerkev ne želi papeževga obiska v teh okoliščinah.

• **GRADNJA NOVIH CERKVA.** Zadnje čase je bilo izdanih več gradbenih dovoljenj za cerkve (Dravlje, Škofljica, Žale, Dragatuš . . .), a tem gradnjam grozijo denarne težave. Ko bi dobila Cerkev gradbena dovoljenja prej, bi bile že zdavnaj zgrajene. Sedaj so kljub velikodušnosti slovenskih vernikov — saj darujejo npr. slovenski verniki za misijone vsako leto toliko kot vsa ostala Jugoslavija skupaj — te gradnje v nevarnosti: ljudje kratko malo nimajo

naša luč

najlepši dar
čez vse leto

v izseljenstvu,
zdomstvu,
zamejstvu
in domá

očetovske roke in materine ustnice

Znani francoski verski popevkar je-
zuit p. Duval je čudovito lepo opisal,
kako so se pri njih doma vsak večer
zbrali k molitvi:

Bil sem peti od devetih otrok.

Nihče me ni učil posebnih pobožno-
sti. Vsak večer pa smo skupno molili
rožni venec. Tega se bom vedno spo-
minjal.

Molitve je vodila sestra Helena. Tra-
jale so četrť ure. Za nas otroke je bilo
predolgo. Helena je hitela, se večkrat
zmotila, včasih kaj skrajšala, dokler ni
oče ukazal: „Še enkrat!“ Tedaj sem
vedel, da se je treba z Bogom pogo-
varjati počasi, resno in zbrano.

Moj oče se je zvečer utrujen vračal
domov z dela na polju ali zgaran od
vlačenja hlodov. Ni mu bilo nerodno
pokazati, da je od dela zbit. Po večerji
pa je redno pokleknil, komolce je na-
slonil na stol, z dlanmi pa si je zakril
obraz. Ni se premikal, ni kašljal, ni se
vznemirjal, ni gledal otrok.

Mislil sem si: Moj oče je tako mo-
čan, ukazuje v hiši, se dobro razume
s svojimi volmi, se ne da strahovati ne
bogatom ne hudobnim, zna nastopati

pred županom, pred Bogom pa je ka-
kor otrok. Kako velik mora biti Bog, da
moj oče kleči pred njim! Biti pa mora
tudi zelo dober, če sme oče z njim go-
voriti kar v delovni obleki.

Mati ni nikoli klečala. Vsa utrujena
je sedela med nami z najmlajšim v na-
ročju.

Še jo vidim v črnem krilu, s kosta-
njevimi lasmi, ki so ji padali po rame-
nih. Vsi smo se stiskali k njej. Z ust-
nicami je spremljala molitve od začetka
do konca. Nobene besede ni izpustila.
Vse je izgovarjala skupaj z nami. Ved-
no nas je imela pred očmi. Pozorno je
pazila na vsakega izmed nas. Najdalj
se je njen pogled mudil pri najmlajših
Mirno nas je gledala, rekla pa ni besede,
četudi so mali sitnarili, četudi je
zunaj grmelo in se bliskalo, tudi ko je
mačka prevrnila lonec.

Zopet mi je prišla misel: Zelo pre-
prost mora biti Bog, če pusti, da z
njim govori mama z otrokom v naročju
in v delovnem predpasniku. In vendar
mora biti Bog zelo pomemben, če moje
mame ne odvrne od njega niti mačka
niti blisk niti grmenje.

in pripravil vse za maševanje, a maš
še do danes ni. Sedaj so vrhovi slo-
venske družbe le obljubili dovoljenje za
maševanje. Maševati naj bi se smelo
trikrat v letu (na Veliki in Mali Šmaren
in na god sv. Blaža), a pod določenimi
pogoji, med katerimi je tudi ta, da bi
moralı udeleženci maše plačati vstopni-
no. Seveda tega pogoja slovenska Cer-
kev ni mogla sprejeti.

• LETO POKLICEV. Slovenska Cerkev
obhaja letos leto poklicev in sicer z
dvojnım namenom: 1. da bi v vseh ka-
toličanih zbudila zavest, da je vsak po-
klic služba Bogu in ljudem, saj je da-
nes splošno na Slovenskem močno
materialistično pojmovanje poklicnega
dela (delo le kot vir zaslužka), in 2.
da bi se pomnožili duhovni poklici, to
je duhovniški in redovniški (moški in
ženski). V ta namen pripravljajo mno-
žična srečanja vernih (na Brezjah se je
zbralo v ta namen 7000 vernih), misi-
jone po župnijah, duhovne vaje, in iz-
dajajo vrsto tiska s to vsebino. Geslo
leta poklicev je: Ljudje te potrebujejo,
Jezus te kliče.

• VERSKI POLOŽAJ. Na eni strani se
vera v Sloveniji močno pogloblja (izgi-
nja strah, raste krščanski ponos), na
drugi strani pa raven vernosti upada,
vsaj kolikor kažejo odstotki nedeljni-
kov; seveda je treba pri tem upoštevati
priliv z juga (v Sloveniji je že 200.000
južnih bratov, ki povečini niso katoli-
čani), ki versko strukturo precej spre-
minja. Je pa štiridesetletna uradna
ateistična propaganda skupaj z zapo-
stavljanjem vernih tudi naredila svoje.

• MEDJUGORJE. Škofje zelo opozarja-
jo na previdnost glede dozdevnih Mari-
jinih prikazovanj v Medjugorju. Treba
je čakati, od kakšnih rezultatov bo
prišla v ta namen ustanovljena bogo-
slovna komisija. Zdi se, da se izjave
„vidcev“ močno razhajajo, da te niso
vselej v skladu s krščanskim naukom
in da so večkrat usmerjene proti cerk-
veni disciplini. A je spet treba natanč-
no raziskati, kaj so vidci v resnici re-
kli, kaj pa so drugi dodali. Razveselji-
vo je, da ljudje v Medjugorju veliko
molijo, opravljajo mnogo pokore in so
si med seboj zelo dobri. Da bi „vidci“
namerno ponarejali dejstva, ni verjet-
no. Lahko pa gre pri njih za privide.

MILAN MAVER:
Iz dnevnika JAKE SULCA

pozdravljeni, gospod Jakobson!

Pozvonilo je, in ko sem odprl, je stal pred vrati gospod Jakobson:

„Halo!“ je rekel z glasom, kot bi si ga sposodil s plakata TUKAJ SMO, VAŠI SMO!

Čez pol ure smo sedeli gospod Jakobson, njegova in moja žena ter jaz v restavraciji „Pri treh grlicah“.

„Ali ga bova litrček,“ je pomežiknil gospod Jakobson.

Odkušljaj sem se, da zadnje čase vina nekako ne prenesem več, naročil sem kozarec radenske.

Mr. Jakobson je sočutno gubal čelo. „Kaj bomo dobrega pojedli?“ je nato prešel na bolj veselo temo.

Vnovič sem ga razočaral, češ da bi z ženo najraje samo gledala, ker sva na nekakšni kuri.

„How nice,“ je gospa Jakobson sklenila roke.

Nisem ji maral pojasnjevati, da se je od zadnjič, kar smo se videli, toliko stvari spremenilo. Ena takih stvari so obedi v dobrih lokalih, ki smo jih stabilizacijsko črtali z družinskega proračuna. Tudi alkohol je postal luksuz. Viski še celo. Meso smo omejili. K branjevkam na zelenjadni trg hodimo samo še vsako drugo soboto. Bencinski boni, zaradi katerih smo nekoč zagrnali takšen krik, nam ostajajo, zaradi mene jih lahko ukinejo. To so pomembni premiki, ki kažejo na ozdravljenje gospodarskih razmer. Ampak to so naše notranje zadeve, ki tujcem nič mar!

„Odločil sem se, da bova letos ostala tri mesece na morju,“ je veselo oznanil mr. Jakobson, „upam, da se nama boste pridružili.“

Mineralna voda v ustih se mi je zaletela.

Medtem ko sem lovil sapo, je vzela reševanje položaja žena v svoje roke: „Pravzaprav sva mislila, da bi letos črtala morje s programa. Naposled ima

človek pravico, da po toliko letih prebi je dopust enkrat doma. V miru.“

„Prav to,“ sem poprijel, „zdaj smo pač tako daleč, da si to lahko privoščimo!“

Gospod Jakobson je dvignil roko, češ da to absolutno ne pride v poštev. Besedo absolutno je poudaril skrajno odločno: „Ves čas sem se veselil debate z vami. Ne, tega mi ne smete narediti!“

„Res, tega mu ne smete narediti,“ je kot zvest odmev ponovila gospa Jakobson.

Zlezel sem vase. S pogledom sem obupno iskal pomoči pri svoji polovici zakonske zvestobe.

Namesto tega se je ta moja polovica s svetniškim nasmeškom obrnila k meni: „Ah, dragi, mislim, da bi za teden dni vendarle morali na morje; gospodu Jakobsonu tega res ne smeva storiti.“

Najraje bi jo ugriznil v nos, a sem to opravil s pogledom. Na glas sem rekel kar se da blago: „Ampak draga, saj vendar veš, kako sva planirala izdatke.“ Hitro sem se popravil: „Hočem reči, da si bova enkrat privoščila nobel počitnice doma.“

„Quatsch!“ je rekel gospod Jakobson, kot da je to dokončno urejeno. Potem me je zaupno prijel za komolec: „Povem vam, gospod Sulc, da ste zame v vaši turistični ponudbi pomembna postavka. Drugače bi se morda ustavil že kje prej, v Italiji.“

Stisnilo me je pri srcu. Še tega se je manjkalo, da se moram zdaj žrtvovati še za turizem. Na koncu, če bo spet kaj narobe, bodo vsi s prstom pokazali name, češ, tale je kriv. Ne, ne, to se ne sme zgoditi. Je že bolje, da se še malo zadolživa, kot to dela majka država, in gremo tudi mi na morje s čisto vestjo. Bo že kako. Vzdihovali bomo potem jeseni.

Mister Jakobson je pohvalno poki-mal: „Veste, to zahteva tudi ekonomski račun.“

Že je imel v rokah kemični svinčnik in začel seštevati na prtu: „Doma v Københavnu bi porabil za življenje trikrat več, no, morda dvakrat več, ampak bi moral živeti skromno. Tole s cenami ste pri vas resnično naredili čudovito. Turisti bodo letos drli k vam, boste videli. Med potjo sem se ustavil v Celovcu in v veleblagovnici Quelle videl razpis: teden dni bivanja v hotelu

visoke B kategorije s polpenzionom v Jesoli v Italiji za 1700 šilingov — teden dni bivanja v enakem hotelu s polpenzionom nekje v Istri pa 700 šilingov. Fant moj, tako se to dela!“

Plaho sem pripomnil, da je to razprodaja družbenega ponosa in dobrin, pa me je takoj prekinil: „Dajte no, pustite fraze. Na svetovnem trgu morate biti konkurenčni. In s čim boste konkurenčni, prosim lepo, z nesolidnostjo? S poslovno brezbriznostjo? Z že tradicionalno neustrežljivostjo? Z zanikrnostjo? Z birokracijo na meji in neiznajdljivostjo na vsej poti do cilja? Z dolgčasom, umazanimi plažami in s slabo propagando? Bodite no realisti. Vaš adut je razprodaja, razprodaja vsega in po vsakršnih cenah. Tu vam ne more biti nihče kos.“

„To že,“ sem pokimal, „ampak . . .“

„Pustite ampak, račun je logičen: ali povečati kakovost storitev in postaviti na glavo vse delovne navade, vse instrumentarij ekonomske nespodbudnosti, pravzaprav ves ekonomski sistem, in potem to prodajati po čim višjih cenah — ali pa pustiti vse tako, kot je, in ostati konkurenčen samo s smešno nizkimi cenami. Ergo, izbrali ste drugo, ker ste pač realisti in se poznate.“

Strmel sem v prazni kozarec, nobe-nega pravega veselja nisem čutil za nadaljevanje debate. Kaj pa naj branim? To, da smo se očitno res odločili za realno vrednotenje svojih turističnih storitev, ker smo tudi sami obupali, da se da kaj spremeniti? Ah, naj se gre solit, tale mr. Jakobson. Kako mirno smo živeli, preden je vdrl s svojo analitično pametjo in na mah postavil vse sijajne dosežke stabilizacije na glavo.

Kot bi me hotel potolažiti, je mr. Jakobson pristavil bolj veselo: „Sicer pa ima tudi to svojo dobro stran, življenje se je pocenilo. V splošni svetovni recesiji je to pomemben dosežek delovnega človeka.“

„Kaj pa čevkate,“ mi je udarila kri v glavo: „Povejte, kaj se je pocenilo?“

„Vse,“ je mr. Jakobson mirno puhnil dim iz svoje pipe: „Kljub višjim cenam dobim za tisoč kron skoraj polovico več kot lani.“

„Kaj pa tisti, ki nismo plačani v kronah, guldnih, šilingih, markah in drugi trdni valuti?“

Prvič me je pogledal ostro in naravnost v oči: „Hja, tisti ste pa nadrsali.“

oglasi

• Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• Tapainer-aparati in traki za vezenje trsov, JEANS-HLAČE DM 5,—; velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODE-BILLIGMARKT, Maarstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

• PREVAJANJE V MÜNCHNU — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno

pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. (089) 32 68 13.

• PRODAM enostanovanjsko hišo v Mariboru. — Točnejša pojasnila pri Rožman, München. Tel. 089/15 58 70 po 18. uri.

• ZDOMCI—POVRATNIKI! V prodaji imamo veliko izbiro STROJNE in TEHNIČNE OPREME za različne kovinske predelovalne obrti, v dobrem tehničnem stanju. — Informacije in tehnični nasveti: ZRN (München) 089/49 53 86.

• PRODAM 10 ha veliko kmetijo (možno je tudi samo gospodarsko poslopje,

primerno za obrt ali gostilno) na križišču Celje-Maribor-Rogaška Slatina. — Informacije daje Franc Plevnik, 63250 Rogaška Slatina, Sončna ulica, tel. 811614 (Brigita Vešligoj).

• V Grosuplju PRODAM nedograjeno hišo z delavnico, primerno za vsako obrt. — Informacije: Henigman, Slovenceva 78, Ljubljana, Jugoslavija.

• SLOVENEK iz Primorske, 40-170-60, živeč z 9-letnim sinom pri Göteborgu, delavec, ne kadi in ne pije alkoholnih pijač, želi spoznati primerno dekle. — Naslov Vam posreduje uprava Naše luči pod pogoji, kot so navedeni v spodnjem črnem pasu na tej strani (Štev. 7).

Pred kratkim je izšel prvi objektivni pregled tega, kar se je med zadnjo vojno v Sloveniji zgodilo.

Stane Kos: STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM, 1. del.

Delo je deležno polno pohval. Čeprav gre za zgodovinsko pisanje, se vendarle bere kakor povest. Avtor dokazuje svoje trditve iz knjig, ki so izšle tako v Sloveniji kot zunaj nje, in skuša prav s tem nepristransko ugotoviti resnico.

To knjigo bi moral prebrati vsak Slovenec, saj bi v njeni luči lahko primerjal režimsko pisanje o istih dogodkih in se tako vse bolj kot doslej približal resnici.

Knjiga stane 210 šilingov ali 30 mark oz. enako vrednost v drugih valutah. Naročate jo lahko na naslovu:

Mohorjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zмени s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

smeh nam pomaga, da mileje sodimo vse, kar nismo mi (andrič)

Beduin je jahal na kameli čez puščavo. Pa ga dohiti kolesar.

„Kaj ti ni prevroče, ko tako hitro voziš?“ vpraša beduina kolesarja.

„Kje še! Ko hitro vozim, se potim, kaplje potu na koži izhlapevajo, to izhlapevanje pa hladi. Če boš ti kamelo gnal, ji bo prav tako hladno.“

Beduin je res pognal kamelo v dir. Po treh urah in pol se je kamela zgrudila v pesek mrtva. Beduin je razjahal, si jo ogledal in ugotovil:

„Jasno, zmrznila je!“

o

„Gospod doktor, moj mož misli, da je leteči kroznik.“

„Pošljite ga k meni!“

„Dobro. Kje naj pa pristane?“

o

„Ja, moj dragec,“ pravi zdravnik pacientu. „Če ste pojedli svinjsko kračo in osem cmokov, poleg tega pa popili dva litra piva, se ne smete čuditi, da ste bolni in nimate teka.“

„Ne, gospod doktor, to ni vzrok moje bolezni, saj že pred tem nisem imel nobenega teka.“

o

Možaka prideta iz restavracije.

„Je to slaba gostilna: juha preslana, zelenjava mrzla, meso trdo.“

„In ko bi tako brž ne odšla, bi morala še vse to plačati!“

o

Podčastnik je slabe volje.

„Vsi takoj v tek do obzorja! In v desetih sekundah morate biti spet tu!“

„Ali smemo priteči prej, če se nam bo zdelo?“

o

Parček sedi na klopci.

Ona: „Kaj nimam ust kakor češnja?“

On: „Seveda.“

„In moje oči se čudovito bleščijo, ali ne?“

„Kajpak.“

„In moja postava je enkratna?“

„Ja.“

„Kako čudovite poklone znaš delati!“

o

„Ali mi lahko posodiš svojo črno obleko? Oče mi je umrl!“

Čez nekaj tednov telefonira lastnik obleke temu, ki mu je posodil obleko:

„Ali bi lahko dobil obleko nazaj?“

„Kako? Saj je bila za očeta.“

o

Policaj: „Pihnite, prosim, v ta balonček!“

„Ne bom.“

„Če ne boste, bom pihnil jaz — samo potem boste gotovo v kaši!“

o

Psihiater pacientu: „In kdaj ste opazili, da vam plačevanje davkov dela veselje?“

o

Bolniška sestra v bolnišnici za umsko prizadete pove šefu: „Gospod doktor, glavnega zdravnika boste morali nadzorovati! Vsako jutro pomoči pri zajtrku palec v kavo in pravi, da je to kruhek.“

Šef po daljšem premišljevanju: „Pa ga vsaj namaže z maslom?“

o

„Tvoje besede mi gredo skoz eno uho noter, skozi drugo pa ven!“

„Ja, vem da ni med obema ušesoma nič, kar bi jih moglo zadržati!“

o

Mlad zasmehljivec vpraša slavnega fizika, če bi mu mogel razložiti razliko med časom in večnostjo.

„Tudi ko bi si jaz vzel čas, da bi vam to razložil,“ odgovori fizik, „bi potrebovali vi večnost, da bi me razumeli.“

o

„Vid, tvoj oče je mesar. Ali veš, kako se naredijo krvavice?“

„Vem že, a ne smem tega nikomur povedati.“

o

„Za živnozdravnika se učiš. Ali veš, kako je videti krava od znotraj?“

„To ve vsako tele.“

o

„Kaj pa tvoja žena?“

„Kot vse druge: ima najbolj pametnega otroka in najbolj neumnega moža.“

o

„Grozno je, če ugrizneš v jabolko, pa najdeš v njem črva.“

„Še bolj grozno je, če najdeš v njem samo pol črva.“

o

„V prostem času gojim jogo.“

„Res? Na koliko hektarjih?“

o

„Dober dan! Ali je tu društvo za zaščito živali?“

„Ja. Kaj se vam je pa zgodilo?“

o

Šef novemu uslužbencu: „Všeč mi je, da se mojim šalam tako smejete, a prejle sem samo kašljal.“

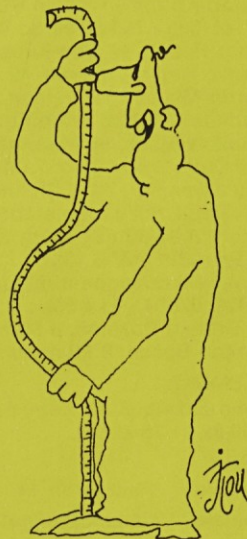
o

„Dovolite, da vam predstavim svojo ženo in hčer! Mlajša je žena.“

o

„Prosim deset dek salame! In naj mi jo vaš vajenec pripelje na dom!“

„To bo pa težko: naš kamion ravno razvažava dve hrenovki.“

„Neža, pridi pogledat: zrasel sem za triindvajset centimetrov!“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Anfrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferenčak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3540 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. (21) 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).

Dr. Franc Felc, 14 Rue du 5 Decembre, 578000 Merlebach. (Tel. (8) 781 47 82).

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe,

57800 Freyming-Merlebach.

Jože Kamin, Presbytère catholique, Rue de l'Eglise, 57600 Forbach,

(Tel. (8) 704 77 43).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:
09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Stanislav Cikaneč, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 13 63 96)

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).